Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 50. Štev. 50. **Chicago, Ill., 22. decembra (December) 1915** **Leto 1. Volume 1.**

Božič 1915.

Ako se ozremo danes samo za dve leti nazaj, — se bodo porodile v naših srcih čudne misli! — Kako veselo in kako težko smo tedaj pričakovali Božiča? Kako smo se radovali v ožjih rodbinskih in prijateljskih krogih tega praznika. Svet sa nam je zdel nekako svečano prerojen in predrugačen. — Voščili smo si medsebojno vesele praznike, in dajali svojcem in znancem primerna božična darila. — Oj kolika izprememba med Božičem l. 1913 in 1915! Tedaj je še vladal na zemlji mir med ljudstvom. — Tedaj še ni tekla kri v potokih! — Tedaj še niso onečaščevali božičnih praznikov gromeči sovražni topovi. — Vladal je na zemlji mir, — kakoršnega so pred 19 sto leti naznanjali angeli v betlehemskih višavah. — Oj čudna ironija svetovne zgodovine! — —

In zopet letos? — Še sedaj ni pojenjalo pokanje pušk, topov in rožljanje smrtonosnih mečev? Še sedaj se kolje zbegano evropsko ljudstvo medseboj in pretaka v potokih nedolžno kri!— Da zares, tako krvavih zadnjih Božičev kakoršne so doživeli naši rojaki onkraj oceana ne smemo tudi mi pozabiti. —

In baš sedanje evropsko klanje napaja tudi naše duše z gnevom in žalostjo. Smilijo se nam naši očetje, bratje, matere in sestre v stari domovini, ki so vsled sedanje vojne tako prizadeti! Svoječasno smo jim za Božič pisali in voščili vesele praznike ter srečno novo leto. — Zasramovanja je vreden oni, ki bi skušal danes kaj tacega voščiti svojcem v staro domovino. Kdo je dandanes zunaj vesel in srečen? — Povejte nam odkritosrčno! — Nihče drugi ne, kot znani slavni vojskovodje in pa cesarji, ki si manejo roke vsled zmage, — vsled uspešnega prelivanja krvi! — Oj čudna ironija človeškega življenja ! — —

Motili smo se, ko smo lani mislili, da bode letošnji Božič bolj vesel in srečen. — Da to žalost občutimo letos opetovano tudi mi, ker sočustvujemo z onimi nesrečniki v starem kraju.'' Daj jim večni Bog svojo pravo tolažbo, "to je letos naše božično voščilo, ki doni preko oceana. Dodeli oj premilostni novorojeni Kralj Miru, da bi bil prihodnji Božič, — zares praznik pravega miru in ljubezni za ves svet, nas pa okrepčuj v medsebojni slogi, prijateljstvu in sobratski ljubezni, — da bodemo lahko izvrševali tvoje svete zapovedi, in zapovedi naše nove domovine, kar bode gotovo vsem skupaj v korist, — Tebi pa v — zahvalo!

Božična misel.

V starodavnih časih je živel mogočen kralj. Z velikansko vojsko je prihrumel v tuje dežele, požgal vasi in mesta, prebivalce pa odvedel v sužnost.

Svoja dela je dal vdolbsti v kamen. In ko je slutil, da se bliža konec njegovega življenja, je ukazal, da se mu zida mogočen mavzolej iz velikanskih kamenitih kvadrov. Odredil je, naj se njegovo truplo po smrti mazili z najdragocenejšimi mazili in dišavami in se tako otme gnilobi in trohnobi.

Pa njegovo ime ne živi več med nami. Oko nam ne žari in srce nam ne utriplje živahneje, ko slišimo o njem govoriti.

In prišel bo dan, ko bosta dež in vihar porušila zadnji kamen njegovega nagrobnega spomenika. Veter pa bode nanosil iz puščave peska čez zadnje sledove njegove mogočnosti in izbrisal njegov spomin, kakor da ni nikdar živel.

V davnih časih pa je tudi živel neki mož. Toda ta ni imel vojaštva, ni prelival krvi in ni požigal hiš. On ni vklesal svojega imena v kamen, ampak v človeška srca. Podajal je grešnikom roko v pomoč, nežno je božal vroča čela bolnikov, z lučjo svoje usmiljenosti je svetil v temo in bedo siromakov, vstrajal do križa v potrpežljivosti ter bil vedno pripravljen vsem odpustiti. Do onih, ki so ga najsrditejše preganjali, je imel največ usmiljenja; in hrepenel je po tem, da bi jih s svojim zgledom odvrnil od njihove podivjanosti.

Ni si zidal nagrobne palače, kakor stari kralji, in vendar vidite povsod v velikih mestih, kakor tudi v neznatnih, malih vaseh eno hišo, posvečeno njegovemu spominu.

Da, celo visoko nad ljudskimi domovi, v bližini večnega snega stoji kapelica in v njej zvoni v spomin dela njegove ljubezni. In nocoj se obhaja po vsem svetu sveta noč njegovega rojstva.

Glejte: moč dobrote je večja in trajnjša kakor vse orožje tega sveta. Moč dobrote vleče k sebi blodečega zemljana, kakor luč rojstne hiše njega, ki se je izgubil v temnem gozdu.

Ne bojte se, da bi bila kedaj dobrotljivost in prisrčnost brez uspeha in koristi. Vsaka dobrohotna beseda, vsak izraz velike ljubezni je nesmrten, zmaguje nad zaničevanjem in zasmehovanjem ter slavi svojo zmago v srcih, ki so zapuščena od sveta.

Mir ljudem na zemlji!...

OB JASLICAH.

Tiho tukaj naj pokleknem!
Večna je Modrost rojena:
srečna Mati zatopljena
je v molitve sladkovroče.

Tiho sv. Jožef moli
in pastirci zro prevzeti
Njega, ki v ljubezni sveti
stopil je na zemljo borno.

Tiho naj i jaz pokleknem!
Božje Dete mirno spava,
zbor duhov nebeških plava,
vdano moli Kralja vekov . . .

Tebi, o dobrotni Oče
bom po Njem prepeval hvalo
ki postal je Dete zalo,
v Duhu, sladkem Tolažniku.

Verujem, o božje Dete,
molim te, Zveličar moj,
ti si kralj neskončne slave,
stvarstvo vse prestol je tvoj.

Upam, o nebeško Dete,
ti si nas prišlo iskat,
milost sama, vir življenja
naša sreča in zaklad.

Ljubim te, presladko Dete
Solnce, ki ozarja raj,
tvoje Srce zame bije,
o, naj bije vekomaj!

Jaslice,-ne drevesce!

Redovne družbe, ki jih je ustanovil sveti Frančišek Asiški, so praznovale zadnji čas 700-letni jubilej. — Sveti Frančišek pa ni bil le ustanovitelj redov; zapustil je svetu prav ljubko darilo, ki razveseljuje vsako leto stare in mlade. On je bil prvi, ki je napravil jaslice, to je spomin rojstva Jezusovega. Z jaslicami je hotel veliki svetnik doseči, da bi si ljudje živo predočevali ljubezen Sina božjega, ki se je tako ponižal, da je zapustil nebeško slavo in hotel biti rojen v revnem hlevcu. Navada ta, delati jaslice, se je takoj razširila po krščanskem svetu. Tudi pri nas je skoraj ni hiše, če je še tako revna, da bi o Božiču ne bilo v njej spomina rojstva Jezusovega. Malo in staro se veseli veselega svetega večera in se zbere pri jaslicah, kjer zažari kopica lučic v slavo nebeškemu Detetu. — Vendar pa se hoče vgnjezditi mnogokje takozvano božično drevesce, ki je pa poganskega izvora, ter brez posebnega pomena, ako pod drevescem ni jaslic, ako ne doma drevescu prave razlage. Drevesce, obloženo z bogatimi darovi, z lučicami in z raznimi priveski, pomeni drevo v raju, ki je bil Bog prepovedal jesti od njega. Nepokorščina prvih staršev je prinesla nesrečo na ves človeški rod, ki bi se ne mogel zveličati, ako bi se ne bil usmilil Jezus sam, ki nas je rešil s svojo smrtjo na križu. Drevesce pomeni zopet tisti les, ki je na njem visel naš Gospod; darila pomenijo milosti, ki jih je zaslužil Jezus s svojo smrtjo. Luč pomeni Jezusa samega.—Tako razlagajo božično drevesce, ki naj pa ne izpodrine nikjer tako pomenljivih in ljubkih jaslic, ki nam predočujejo neizmerno ljubezen božjega Zveličarja, njegovo ponižanje, njegovo revščino radi nas!

Božični zvonovi.

Zložil † Rev. Andrej Smrekar l. 1899.

Zvonove čul sem zopet peti
V božični mirni, noči sveti,
Čez dol in goro srčno milo,
Kot nekdaj še se je glasilo
O miru vsem ljudem na zemlji.

Zamislil sem se v dni minule,
Ko prvič pesmi so se čule
Iz ust krilatcev iz višave
Na revne zemeljske nižave:
Ljudem na zemlji mir nebeški!

A prišli so nemirni časi,
In vendar čuli so se glasi,
Kot petje angeljev nebeških
Do dobrovoljnih src človeških:
Ljudem na zemlji mir nebeški!

Zabučal glas je vojne sile,
In vtihnil glas je pesmi mile,
Gromeli grozni so topovi,
Med saboj klali se rodovi,
Miru na zemlji pa ni bilo.

Potres razmajal je ognjišče,
Za saboj pustil je grobišče,
Ljudje, ki srčno se ljubili
Pod smrtno koso so vmolknili
O miru vsem ljudem na zemlji.

Otožno glavo v dlan položim:
"Saj ni miru!'' obupno tožim,
"Ker črt in srd med brati vlada,
Kdor ima jê, kdor nima, strada,
To pesem nova je božična!''

Glasnejši klic sem čul zdaj z line:
"Naj vse izgine, Bog ne mine!
Krivica mora se podati,
Pravica mora kraljevati
In mir ljudem na zemlji!''

Sveti večer jeruzalemskega romarja.

(Odlomek iz svojega dnevnika, priobčil **F. S. Š.**

Sveti večer je. Ljudje na kmetih so že odvečerjali in se zbirajo okoli tople peči, pripovedujejo si razne zgodbe, ter čakajo, da jih začne vabiti zvon v domačo cerkev k polnočnici.

Kakor brezštevilokrat blodijo moje misli danes zopet tje čez širno sinje morje sredozemsko, iz Egipta prihajam starodavnega, dežele faraonov. Lepa je ta Nilova planjava. Sedaj, ko doma še sneg in led pokrivata mrtvo zemljo, je Egipet ves le eno samo jezero. Toda tu in tam že voda pada, kaže se suha zemelja, tu in tam oratar že seje ječmen in pšenico. V vinogradih prepevajo viničarji in delavci na visokih poljanah. Spomlad je tu.

V Kahiri bil sem staroslavni, glavnem mestu, in počival na razvalinah mesta Memfide in Helijopola; na jugu cela vrsta slavnih piramid!

Naprej hiti nemirna duša moja na obali Azije — v sveto deželo. Ali kaj je to? V Nazaretu je vse tiho, kakor izumrlo, kam so šli ljudje?! Naprej, naprej! Tudi v Jeruzalemu vlada mir, ceste le so polne ponočnih romarjev. Z menoj so prišli mnogi od severa, od morske, zahodne strani, iz Jafe, prihajajo od izhoda, od Jordana zagoreli beduini, čvrste moške postave. V Betlehem gre vse, dve uri hodá od Jeruzalema proti jugu. Nehote sem v njih sredini. In toliko ljudi! Kakor na sodni dan!

Kako lepa je noč! Luna jasno sije in temo v beli dan spreminja!

Tam zunaj mesteca na livadi shajajo se nočne trume. Gledam nad 200 redovnikov frančiškanov, svetih mož, z dolgo brado, rjavo haljo, gologlavih, bosonogih, obrazi se pa žarijo v sveti radosti. Prišli so iz svete dežele skupaj, molit v Betlehemu na sveto noč.

Okoli zvestih svojih učenikov in pastirjev pa se tare brezštevilna množica ljudstva, ponosnih beduinov, svobodnih sinov kamene Arabije, večinoma na čilih konjičih; še več pa je ubogih felahov, kmetov iz okolice.

Na polnoč gre. Že se bliža v svojem spremstvu tudi patrijarh jeruzalemski. Kako čilo, jaderno donijo psalmi daleč tje čez Boocove poljane:

"Cantate Domino canticum [novum,
cantate Domino omnis [terra!"

"Pojte Gospodu novo pesem,
prepevaj Gospodu vsa zemlja

Nad mestom visoko zasveti se jasna zvezda! Čuj — rajske melodije! Ali pevajo zopet na višavah kot nekdaj? Ah, kaj še! Procesije se začne in iz veliko sto grl doni: "Ave maris stella — zdrava morska zvezda!" Procesija pomika se počasi v mesto navzgor po zelo kameniti poti. Romarje sprejemajo domači frančiškani pred samostanskimi vrati in jih peljejo v novo cerkev sv. Katarine. V staro še ne smemo vstopiti, ker tam na sredi spredaj v starodavni cerkvi so stopnice in po teh se gre navzdol v "hlevec", podzemeljsko dupljo, kraj rojstva Odrešenika sveta! Tu zdaj prepevajo še razkolni naši bratje Grki in Rusi. Le stena nas loči.

Ura bije polnoči. Zadoni veliki zvon in krivoverci zapuščajo sveti kraj, našim prosto delajo.

Najpreje hitijo frančiškani, za njimi verno ljudstvo, in — katoliški patrijarh. O, kdo popiše to veselje! Brez števila solzic radosti zablesketa se v očeh vernikov, poklekujejo, poljubljajo vsak kamen; posebno je srečen, kdor se prerije do kraja, kjer se na tleh pod oltarčkom blišči srebrna zvezda z latinskim napisom: **Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est! — Tukaj je bil rojen Jezus Kristus od Device Marije!**—Ljudstvo poljublja tlak in se ne more nasititi v sveti radosti.

V duplji ima le kakih 100 ljudi na tesno prostora. Brez števila lučic jo razsvetljuje in božja služba se začne. O kako slovesno se glasi tukaj "Gloria" — "Slava Bogu na višavah!" Kmalu — o srečen trenotek — bodem tudi jaz zopet obhajal tukaj presveto daritev, — tam na desno, na oltarčku sv. Treh Kraljev . . .

O Gospod, tukaj nam je dobro biti! . . .

Toda kje sem? Kaj sanjam? Duh moj samo je splaval v sanjah zopet nazaj na livade betlehemske, katere sem nekdaj gledal; trudno telo pa še sloni ob trdi mizi. Iz mestnega zvonika radgonskega doni enajsta ura, zvon pa vabi k polnočnicam na sveto noč. To je bilo leta 1889.

Vran.

Božična legenda. Spisal D. O.

Ob Jezusovem rojstvu se je godilo, kar vam povem.

Nad ubogo stajo za betlehemskim mestom se je prikazala velika zvezda z dolgim repom. Okoli staje ni bilo žive duše, kajti pastirji so imeli živino daleč pod goro, kjer ni bilo snega.

Tam pod tisto goro sta sedela pri ognju in varovala živino dva pastirja. Prvi je bil star in je imel že sivo brado, drugi je bil mlad in še sladkega obraza. In tisti, ki je imel že sivo brado, je dregnil s palico v ogenj in dejal:

"Nocoj sem prav dobre volje, da še nikoli tako. Poseben večer mora biti to."

Oni, ki je imel še gladek obraz in lepe oči, je pripomnil: "Pa povejte še kakšno povest! Tiste o živalih so lepe!"

"Ali si slišal prhutanje v vejah? Vidiš, to je vran."

"Nesreča gre ž njim."

"Ne boj se! Pravičnega ne dohiti zlo. Povedal sem ti povest o liščku, povem ti še zgodbo o vranu.

Ko je Bog svet ustvaril, je ustvaril tudi živali in človeka. Prvi človek pa je bil Adam. In Adamu je rekel Bog, ko ga je videl med živalmi, ki so se pogovarjale ž njim pod drevesom se zlatimi jabolki. Kajti takrat so živali še znale govoriti kakor človek. Pozneje pa jih Bog kaznoval in jim odvzel ta dar. "Glej!" je rekel, "sesti hočem na svoj zlati prestol in pobarvati ptice. Kajti nisem zadovoljn z njihovo obleko. Ti pa mi jih doneseš po vrsti, da se ne zgrešim!"

In Bog je sedel na zlati prestol in vzel čopiče v svoje svete roke. Adam pa mu je nosil ptice po vrsti.

Pobarval pa je liščku rumeno-progasti peruti, taščici rdeče grlo in kosu lep, rumen kljun. In tako je vsem pevkam podaril nekaj. V zahvalo so mu zapele zelo lepo pesem, katere je bil Bog zelo vesel. Kajti videl je, da je dobro napravil.

In rekel je Adamu: "Z drugimi sem zadovoljen, le vrana bi rad lepše okrasil. Zatorej donesi mi ga!"

Vran pa se je skrival za drugimi pticami in ni hotel sesti na Adamovo roko. Videl je Bog, da se vran brani in ga je vprašal: "Zakaj nočeš vran, da bi te poslikal?"

"Ne znam peti, Gospod!"

"Ne zahtevam od tebe petja, zahtevam pa, da boš vedno pokoren meni in Adamu in njegovim potomcem."

Nato je dobil vran lepo črno glavo na belem vratu in črni perotnici. Vse drugo na njem je bilo belo ko sneg. In ko si videl ptico pod nebom, na gori in na drevesih, si dejal: To je vran.

Množil pa se je Adamov rod in ž njim se je množil greh. Bog je sklenil pokončati greh in grešnike in je rekel Noetu: "Steši zelo veliko ladjo in pojdi v njo ti in tvoja družina. Vzemi še živeža zase in za dvojico iz vsake vrste živali. Kajti odprl bom zatvornice neba in pustil deževati štirideset dni in toliko noči. Zginil bo človeški rod v valovih, ti in družina in živali pa boste rešeni."

Veliko, veliko let je delal Noe barko in ko jo je dodelal, je vzel svojo družino v njo in živeža in živali, kakor mu je Bog ukazal. Potem pa so se odprle zatvornice neba in je deževalo štirideset dni in toliko noči. Bila je zelo velika povodenj in Noetova barka je plula nad vodami.

Ko pa ni več deževalo na barko, je Noe odprl okence in spustil vrana skozi in mu naročil: "Vzleti in poglej, ali se vidi že suha zemlja, in mi sporoči!"

Vzletel je vran pod nebo in letel in letel. Vsa zemlja je bila pod vodo, le najvišji vrh gore je molel za nekaj komolcev nad njo. Za njima pa je vstajalo solnce. In vran je dobil živeža v utopljencih, in je pozabil na povratek. Sedem dni se je gostil in ko je imel odveč, se je vrnil in sedel na barko.

In glej, okence se je odprlo in Noe je spustil goloba skozi rekoč: "Vzleti, ponižna ptica, in mi sporoči, ali se vidi že suha zemlja!"

Golob je vzletel, vran pa doletel. Noe pa je zaprl okence in dejal: "Ne pustim te noter več, vran, ker nisi ubogal. Tudi Bog naj te kaznuje za to!"

Žalosten je sedel vran na rob strehe in povesil glavo. Pa glej, njegova snežnobela prsa so postala črna, njegov vrat črn in njegov rep tudi črn. Videl je kazen božjo in z obupnim glasom odletel v gozd, kjer se še sedaj skriva po drevesih. Je pa samo mrhovino.

Takšna je zgodba o vranu!

To je izgovoril mož se sivo brado in se ozrl v nebo. Prečudna svetloba se je pojavila tam gori in v njej je plul lep nebeški angelj. Ustrašila sta se, stari in mladi, angelj pa je dejal: "Ne bojta se! Naznanim vama veselo novico: V Betlehemu vama je danes rojen Odrešnik v revnem vašem hlevcu. Pojdita in našla bosta dete v plenice povito in v jasli položeno!"

Nato je angelj zginil, mož se sivo brado pa je dejal: "Pojdiva v Betlehem, da vidiva čudo!"

In ko sta se bližala stajam, sta zagledala zvezdo nad njunim hlevom in sta se začudila. Po široki cesti pa je šla dolga karavana, kateri na čelu so bili sv. trije kralji z Jutrovega. Gašpar je hotel Jezusu pokloniti zlata, Melhijor kadila, Boltažar mire.

Stari pa je dejal: "Hitiva, da prideva pred njimi, kajti tudi ti so prišli počastit Odrečenika."

In ko sta prišla, sta stopila v hlev in našla Marijo in Jožefa in dete, v jasli položeno. Začudila sta se, ko sta se spomnila angeljevih besed, padla na kolena in molila malega Jezusa.

Prišli so pa za njima sv. trije kralji na konjih in obilo spremstva. Razjahali so, stopili v hlev in padli na kolena. In ko so odmolili, je stopil kralj Gašpar k Mariji se skrinjico zlata in dejal: "Zate in za malega Jezuščka, ki bo kralj vseh kraljev."

Privzdignil je okovan pokrovček in vzel zelo krasen prstan in ga nateknil na prst nebeške Matere. Marija pa se je začudila njega lepoti in se sladko zasmehljala kralju Gašparju.

Pa nesreča! Črni vran, ki se je skrival takrat po drevesih, je priletel takrat v hlev in se zagnal proti prstanu, ko ga je Marija pokazala svetemu Detetu. Kljunil je močno nanj, ga pograbil in odletel. Mariji pa se je pocedila rdeča kaplja krvi in pala na tla. Na tistem mestu je zrastla krasna rdeča krizantema v obliki prstana; ta cvetlica pa je zelo redka.

Jezušček je videl žalost na maternem obrazu in se ni več smehljal. In ko je Marija to zapazila, je spoznala Sinov namen. Od tiste ure je vran kaznovan, da mora živeti v mrzlih krajih in pobirati vsemogoče stvari, ki se blešče. Ljudje pa se ne zmenijo zanj, kajti njegovo meso je neokusno. Le temu in onemu je znanilec nesreče.

Pobožen ded pa, ki je sedel na zapečku na sveti večer, je pristavil: "Tako se kaznuje neubogljivost in tatvina."

Božični večer na Kranjskem.

Spisal † **Fr. Erjavec.**

S sledečim prinašamo gotovo najboljši opis božičnega večera na Kranjskem katerega je nam ustvaril naš nepozabni pisatelj † Franc Erjavec. Ta pravi biser iz Erjavčevega peresa je bil priobčen l. 1877 v goriški "Soči," najti ga je sedaj v II. zvezku Erjavčevih "Izbranih spisov." Marsikdo se bo tudi letos spominjal nekdanjih blagih srečnih božičnih praznikov, katere je preživel v svoji domači vasi. — Žal, da ni Erjavca več med živimi! Gotovo bi nam sestavil ta veliki mojster za letos tudi primeren opis; povsem drugačnega in bolj žalostnega, vsled zunanje vojne. — — —

* * *

Pratika, zvesta družica vsaki slovenski hiši, naznanja najkrajše dneve. Medlo solnce obseva zemljo in snežna odeja krije polje in travnike. Ob cesti oprezvajo sestradane vrane ter se leno preletavajo z drevesa do drevesa, v tem ko vrabci in strnadi, ščinkovci in škrlice prezebajo okoli pohištev in brskajo pri zideh, ne bi se li tu morebiti našla še kaka mrvica hrane. Poti in ceste so prazne, niti beračev ni videti. Božični prazniki so pred durmi, vsak je najrajši doma v svojem kotu, na te svete dni neče nadlegovati dobro vedoč, da bodo zato gospodinje po praznikih tem radodarnejše.

Toliko živahneje pa je po hišah. Od gospodarja do zadnjega pastirja je vse pri domu in četudi mora kdo po kacem majhnem opravku z doma, podviza se in hiti pod domačo streho, kajti nocoj je sveti večer ali badnjak, kakor govore po nekaterih krajih. Pravega dela nobenemu ni mari, zlasti moškim ne. Vsi se potikajo okoli peči, ki danes puhti nekamo posebno dobrodejno toplo od sebe. Mati imajo veliko peko in po vsi hiši se širé tisti dobri duhovi po potvicah in gubánicah. Kraj mnozega peciva se odlikuje po velikosti sosebno poprtnjak, ki bode na velike praznike ves čas ležal na mizi, in šele na svetih Treh kraljev dan ga načne gospodar odrezavši vsacemu v družini svoj kos, ne pozabivši niti živine v hlevu, niti kuretine pred pragom, da bi bila zdrava ter se dobro redila.

Kar je bilo malo prej rečeno o nedelavnosti moških, ne velja pa ženskim. One imajo z umivanjem in čiščenjem izbe, kuhinjskega in hišnega orodja toliko opraviti, da bi jim — ako se jim sme verovati — ne zadoščale štiri roke. Za čudo pridni so pa danes otroci, nič jim ni treba prepovedati kepanja in drsanja in, kar je še posebno čudno, materi pred pečjo ne delajo napotja. Vsi so v hiši, vsi se gneto za mizo. In tihi, so, da je kar neverjetno. Vsi drugačni nego sicer. Tu je namreč njih starejši brat, ki se šola v mestnih šolah. Sinoči že pozno ga je hlapec, pripeljal iz mesta. S seboj je prinesel vse, kar je potrebno za "jaslice". Z jutra rano, ko se še ni prav razvidelo, ne čakaje zajutreka, napotila se je hrabra četa pod vodstvom mestnega učenjaka s košem oprtnikom v log, nabirat mahu, za jaslice. Vsi so šli, nobeden ni hotel doma ostati, celo najmlajši, ki še platno prodaja, menil je, da brez njega ne bi opravili. Res ga je zeblo, ko so izpod snega kopali mah in ga trgali s skal in z drevja. Otrpli so mu prstje in malo, da mu nista zmrznili svečici pod nosom. Ali vendar je bil vesel, neizrečeno vesel, da je tudi on nekaj pomogel k jaslicam. Prinesli so mahu poln koš. Za pet tacih jaslic bi ga zadoščalo.

Hlapec je v tem, ko so otroci bili v logu, utrdil v kotu veliko desko in na to desko stavi zdaj starejši deček jaslice. Od mahu napravi goro, po gori se vije semtertja cesta, posuta z najdrobnejšim peskom. Cesta vodi v Betlehem, ki se rmen, zelen in rdeč žari v kotu vrhu gore. Pod goro od ceste nekoliko v stran postavi "štalico," od smrekovega lubja lepo izrezano. Vanjo položi na slamnicu božje dete, ob straneh mu stojita osliček in volek in poleg božja Porodnica s svetim Jožefom. Potem razpostavlja po gori drevesca, ovce, krave, volke in pastirce, vse iz lesa rezane in živo pobarvane. Spredaj utrdi vrsto drobnih voščenih svečic, tu in tam nastavi katero tudi po gori. Naposled obesi na dolgo konjsko žimo od stropa doli božjega angelja, ki v rokah nosi: "Slava Bogu v višavah in mir na zemlji ljudem!" ki oznanjujejo preradostno vest, da se je narodil kralj nebeški, grešnemu rodu odrešenik. Tudi svete Tri kralje je prinesel s seboj, toda ti se sedaj še ne smejo pokazati, šele zvečer pred njih praznikom jim bode dovoljeno stopiti v borno štalico. Pač se pa že sveti nad streho zlata zvezda, ki jim je pot kazala. Ko starejši sin vse to ureja in nastavlja, sede mlajši bratje in sestrice okoli njega mirno, kakor bi bili pribiti, in ne premaknejo oči od jaslic. Nebeška radost jim sije iz zadovoljnih obrazov, danes so pozabljene vse igre in — kar je največje čudo — celo jesti jim ni mari. Zadovoljujejo se s hlebčki, katere je mati nalašč zanje spekla. Domačemu psu Belinu pa ne gre v glavo, da se danes nihče izmed otrok ne zmeni zanj, gleda jih in gleda, naposled skoči na klop in se nerodno rine med nje. Ko pa vidi, da ga popolnoma prezirajo, in ga nekdo celo krene po gobcu, zavleče se nejevoljen zopet pod klop pri peči, zvije se in dremlje dalje. Najstarejša hči v tem umiva in čisti dolgo vrsto svetniških podob, sveto razpelo v kotu in briše prah s svetega duha, ki v steklu vdelan visi nad veliko javorjevo mizo. Po končanem delu tudi ona prisede k družbi, njej je celo dovoljeno, da sme tu ali tam nasvetovati kako izpremembo, in ima tudi to zadovoljnost, da mali mojster časih posluša nje svet.

V tem je solnce zašlo, dan se je stisnil in mrak je počasi legel v izbo. Ravno prav, ker jaslice so dodelane in graditelj, zadovoljen s svojim delom, pospravlja še ostrižke, izrezke in ostanke, katere mu hvaležni gledalci postrežno odnašajo na ogenj.

Zdajci prinese gospodinja v hišo posodo z čerjavico in kadilo ter oboje poda očetu gospodarju. Ta se odkrije, za njim vsi moški in takoj se uredi sprevod. Naprej stopa pastir s svetilnico v roki, za njim gre gospodar, meče kadilo na žerjavico in glasno moli, za njim nosi sin posvečeno vodo in olječno vejico in potem se vrste drugi otroci in posli. Tako hodijo od hrama do hrama, od sohote do sohote, povsod kadeč, kropeč in moleč. Oče se ta večer otrokom zde oblastnejši nego navadno, skoro pol duhovnika in celo njih glas zveni bolj praznično.

Ko se sprevod zopet vrne v izbo, prižgane so pri jaslicah vse svečice in zdaj vse hiti gledat jih in hvalit mojstra. Mati poklekneje, okoli njih otroci, za njimi dekle in celo moški, četudi neradi, vsaj na jedno koleno, kar pa materi ni prav; češ: kakor bi zajce streljali, in iz pobožnih src se vtrga stara božična pesem:

"Pastirci, vstanite,
Pogledat hitite!"

Po končani domači službi božji pride na mizo mrzla večerja, za njo pehar suhega sadja, orehov in lešnikov. Po večerji hodijo tudi sosedje gledat jaslice, soba se zmerom bolj polni, mnogi so že oblečeni za polunočno mašo. Pripovedujejo si pravljice, svete pesmi si pojo in tako mine čas, da sami ne vedo kako. Zdajci se oglasi veliki zvon, mogočno in veličastno, kakor nikoli podnevi, zveni nocoj njegov glas, po vasi se čuje strel, ulice ožive in ljudje nekako veselo hite v božji hram ob tej nenavadni uri. Nocoj je vse bolj praznično, orglje se krepkeje glase, pevci in pevke lepše pojo in vsem nepričakovano naglo mine služba božja. Ko pa pridejo polunočkarji domov, čakajo jih že pečene klobase, krvavice in jetrnice, ki jih je v tem gospodinja zanje pripravila.

Tiha noč, blažena noč...

Črtica iz življenja selskega učitelja. Priredil I. Z.

Bilo je koncem oktobra leta 1818 po noči. Nad majhno gorsko vasico Arnsdorf na Solnograškem se je kar nepričakovano pojavila huda nevihta, kakoršne ondotni stanovniki že dolgo niso pomnili. Orkanu podoben veter, je kar trgal dele streh na siromašnih kočah ondotnih seljanov. Grozno tuljenje vetra je zbudilo ljudi iz spanja. — Mislili so že da se bliža sodni dan. Vsakdo je iskal v molitvi tolažbe in se je Bogu priporočal v varstvo.

Sredi te vasice je stala domača šola, ki je služila zaeno tudi za stanovanje selskega učitelja Franc Gruberja. Ker so bili tedaj učitelji na deželi običajno tudi organisti in cerkovniki, tako je moral tudi naš Gruber opravljati vse te posle. In navzlic vsemu temu je komaj shajal, ker je bila plača le bolj pičla. Franc Gruber je moral namreč skrbeti poleg sebe tudi za svojo družino. Oženil se je kmalu po svojem službenem nastopu s hčerko nekega poduradnika iz bližnjega trga.

Ozrimo se torej zopet v preprosto, a čedno urejeno stanovanje našega selskega učitelja v oni viharni noči. — V neki stranski sobici je motno brlela oljnata lučka, ki je metala svojo svitlobo proti bolniški postelji, kjer je ležala Marija, soproga učitelja Gruberja. Iz njenih potez na obrazu lahko čitamo, da ima kakih 28 pomladi življenja. Ko se je narodil zadnji otrok, se je revica prehladila in od onega časa leži neprestano v postelji. Njena, preje cvetoča lica so obledela in upadla. Iz njenih težkih vzdihov je spoznati, da trpi hude teške in telesne bolečine. Poleg nje pa spava zdaj deček, — veliko veselje matere in tolažba; bil je star okoli poldrugo leto. Mati ga je neprestano stiskala k sebi in mu božala zlatorumene laske na glavi. Nedaleč od postelje je pa sedel sklonjen in ves potrt mož te bolnice in očetega zalega otroka vaški učitelj Franc Gruber. Ker je moral opravljati dan za dnevom svoje službeno delo v šoli, ter pri cerkvi, zvečer pa bdeti pri bolni soprogi, — je bil že ves utrujen in otožen, osobito ker je trkala vedna beda na vrata. Dasiravno je štel Gruber tedaj komaj 332 let, je bilo na njegovih licih že čitati ostre poteze vse dušne in telesne bolesti in prenagle starosti. — Gruber je sedel globoko zamišljen blizo postelje svoje iskreno-ljubljene soproge Marije, ter si je uprl glavo z rokami ob kolena.

"Hvala Bogu, sedaj je zopet zaspala," je vzdihnil. Čez dooro uro zatem je pa bolnica odprla svoje oči, dvignila malo kvišku svoje koščene roke in je pričela z globokim glasom govoriti:

"Franc, kako dobro se danes počutim! Že dolgo mi ni bilo tako, kakor baš danes. Saj bom kmalu okrevala, in potem bode vse zopet v redu!"

Pri tem je skušala dvigniti svojo slabotno desnico, ki ji je pa mahoma zopet padla na posteljino odejo.

"Oj kako rada bi še živela! — Živela zate in za majhna ljubljena otroka!"

Gruberju so te besede tako globoko segle do srca, da je stopil na stran k oknu, kjer si je tiho brisal solze iz očes globoko vzdihujoč. —

"Ne žalûj, dragi moj Franc. Idi vendar vsaj za pol ure k počitku! Potreben si spanja reveč! Poglej, jutri moraš zopet k dnevu zvoniti, orglati pri prvi maši, potem pa čez dan podučevati otroke. Oj, — to je res prenaporno delo. Ti moraš imeti čisto glavo in spočito telo," mu je velela žena.

Učitelj Gruber je pomaknil stol malo bližje k postelji svoje bolne žene in je zopet globoko vzdihnil.

Žena ga je pričela zatem ponovno dalje tolažiti: "Le korajžen bodi! Zima bo kmalu pri kraju nakar se povrne v deželo zopet lepa pomlad. — Da pomlad! Jaz bom do tedaj že okrevala in ti bom pomagala, kar mi bo v moči. — — — Ali ni bil včeraj naš gosp. župnik pri tebi na obisku? "ga je konečno in nekako razburjeno bolnica vprašala.

"Da, g. župnik je bil res tukaj, ko si ti ravno malo zadremala. Prišel me je zopet običajno tolažit, kakor so tolažili nekdaj prijatelji svetopisemskega Joba in za to sem čast. gospodu iz srca hvaležen. — Pa še nekaj, — razodel mi je tudi neko tajno prošnjo. Znano ti je da zlaga naš g. župnik lepe pesmice. In to pot se mu je posrečilo nekaj izredno lepega. Pesem se zove "Tiha noč —" sedaj sem pa jaz naprošen, da bi to njegovo delo za letošnji Božič uglasbil, "je govoril učitelj Gruber svoji bolani ženi.

"Oj Frane, prosim te, prečitaj mi to lepo pesem," ga je prosila njegova žena Marija.

Učitelj Franc Gruber je zatem varno potegnil iz nedrija mal košček papirja, iz katerega je čital v nemščini sledečo splošno znano božično pesem:

"Tiha noč, blažena noč!
Vse že spi, je polnoč;
Le Devica z Jožefom tam
V hlevcu varje Detece nam.
Spavaj, Dete sladko!"

"Zares krasna pesem!" je s slabotnim glasom pripomnila bolnica. Kako globoko še meni sega v srce! — — "Vse že spi, — — Samo midva še čujeva pri našem malem detetu!"

Zatem se je bolna mati sklonila in gorko poljubila poleg sebe ležečega zlatolasega sinkota.

Učitelj je nadalje čital:

"Tiha noč, blažena noč!
Prišla je nam pomoč:
Dete božje v jaslih leži,
Grešni zemlji radost deli,
Rojen je Rešenik."

Ves ta čas je učiteljeva soproga zrla zamaknjena v strop. Te krasne vrstice in lepe besede pesmi so ji segale globoko v dušo. Ozirala se je kvišku proti nebu, kakor da že težko čaka na obljubljeno rešitev. Gruber je od strani opazoval notranjo borbo svoje ljubljene žene, vsaj vendar trpi tudi ona ž njim vred revščino. Zatem je stopil k stranskemu oknu skozi katerega je obupno zrl v temno in viharno noč. — — Nastala je za trenotek v sobi tišina, kakor v grobu. — — To grobno tišino je pa pretrgal globok vzdih učitelja ki je vzkliknil proti bolniški postelji:

"Predraga mi Marija. — — Kdaj bo pravzaprav nastopila za naju rešilna ura?" — V tej duševni borbi se je vrgel Gruber ob vznožje postelje ter je pričel glasno plakati. — — — "Revščina in beda trka neprestano na naša vrata," je nadaljeval učitelj. "Glej, zdravnik noče več hoditi k nam, zdravila so pošla, živeža nimava več! — — Oj,, kako sem se jaz varal, ker sem si izvolil ta revni učiteljski stan. — — Pa hvala Bogu, v zadnjem trenotku. — danes mi je poslal nek neznan dobrotnik bankovec za pet gld. — To nas bo rešilo iz najhujše zadrege. So pač res še dobri ljudje na svetu. — —

Gruberjeve besede je prekinila njegova žena:

"Francelj, — kaj misliš, da sem jaz kaj kriva te najine nesreče? — Gotovo si morda name skrivoma hud in me več tako ne spoštuješ ker sem ti v vedno nadlego?"

Te besede so Gruberja tako razburile in prešinile, da se je sklonil k bolnici in jo je strastno na čelo poljubil ihteč: "Marija, uboga moja Marija! — — Rad te imam, — in sicer še rajše kot takrat, ko sva si podala roke pred oltarjem. — —"

Bolna učiteljica se je na te besede tudi malo pomirila in je prosila svojega moža, da ji je prečital še tretjo kitico one krasne božične pesmi:

"Tiha noč, blažena noč!
Radostno pevajoč
Angeli Gospoda slave,
Mir ljudem na zemlji žele,
Človek, zdaj si otet. —"

"Oj kako mila in krasna pesem!" je nadaljevala bolnica. Franc, potrudi se potrudi, ter naredi za te kitice tudi kako lepo melodijo, ali napev!

— "Skušal bom to storiti že danes, ko pojdem zvonit zornicam v cerkev," ji je odgovoril vidno potolažen učitelj Gruber in spravil listek papirja zopet varno v svoje nedrije. —

Ura se je pomikala že na 3 zjutraj ko se je jel Gruber oblačiti in odpravljati, — kajti službena pot mu je velela, da je treba naznaniti vernim vaščanom z zvonenjem, prihod novega dne. — —

Ker je hotel tudi na vsak način ustreči g. župniku z zaprošenim napevom one božične pesmi, je poklical še svojega starejšega sinkota Franceta, da naj vstane, potreboval ga je na koru, da mu bo gnal meh. —

In bila sta oče ter sin odpravljena. — Predno je pa Gruber zapustil sobo bolnice se se je od svoje žene iskreno in — — zadnjikrat — — poslovil z gorkim poljubom ter objemom rekoč: "Z Bogom Marija —"Z Bogom! Kmalu se vrnem!" — — — —

* * *

Tema je še polnila cerkev, ko je sedel Gruber ves razburjen pri orglah. Poskušal je sprva na vse načine spraviti skupaj primerno melodijo, — pa, — nič mu ni šlo od rok. — Mislil je namreč — vedno na svoj dom, na svojo bolno ženko, in na svoje bedno stanje. Ko je v presledkih opetovano ponavljal prvo kitico, nove božične pesmi, — mu je od daleč šinila konečno v glavo neka rajskomilo doneča arija, — podobna petju angelskih korov v višavi; — le škoda, da mu ni hotela preiti s prstov na tipke orgel. — In zamislil se je zopet Gruber v pesem, — zroč neprestano proti glavnim oltarju v cerkvi. S svojimi očmi je Gruber pričakoval že prvega solnčnega žarka, — upanja in blagostanja, — a cerkev je polnila le tema in grobna tišina. Zamislil se je zopet dalje v svoje delo . . . —

— Glej, čudo! — Kaj neki se dviga baš tam pred oltarjem? prav v bližini Žalostne Matere božje? — — Senca je podobna ženski postavi. Iz njenih potez si je učitelj Gruber v svoji domišljiji predstavljal prav tak bledičen obraz,. kakoršnega je pred odhodom poljubil. — Glej tam, oči te prikazni so vse motne, ustnice obledele, — in lica ovenela — in pa, ta mrtvaški obraz? — — —

"Marija . . ."! je Gruber z vso silo in prestrašen zaklical, — da je ta glas votlo odmeval v tišini cerkve. Mali Francelj, ki je bil med tem vsled utrujenosti poleg meha zadremal, — se je tega klica prstrašil in zbudil.

Gruber si je zatem z rokami malo dvignil glavo in odpiral oči. Hotel se je še enkrat in bolj natanjko prepričati o oni čudni prikazni. Stopil mu je znoj na čelo. — — Ozre se še enkrat proti oltarski strani, — a ne vidi ničesar več. — —

Nato je pričel zopet polagoma pritiskati na tipke orgel. Iz njih so zadoneli novi žalni odmevi v "mollu". — Krasne melodije, — iz kojih veje le težava in srčna bolest. — To so bili akordi, duševne harfe, ne pa akordi orgel. — Tako so spremljali to novo in prvo božično pesem v resnici samo oni glasovi, ki so se isti trenotek porodili v razburjenih prsih učitelja Gruberja.

Solnčni žarki so že prodrli skozi okna v notranjščino cerkve in obsevali kip Žalostne Matere božje v velikem oltarju. — — Gruber je dovršil svoje delo, ter se je malo potolažen vrnil domov z malim Francetom. — —

Prišedši zopet v sobo svoje bolne žene, se je sklonil najprvo nad postelj in zaklical:

"Marija! — — —."

Nič odgovora. — — —

Grozen strah ga je spreletel. — Poprijel je nato za njeno roko, — a roka je bila že bolj hladna, — očesa bolnice so postajala steklena, — lica bleda, kajti srce njegove ljubljene žene in dobre matere je prenehalo biti. — —

"Marija, ljuba žena Marija! Čemu si me zapustila samega?" — — je ihtel učitelj ves obupan nad posteljo.

Poleg mrtvega telesa je pa sladko dremal najmlajši sinko z zlatorumenimi kodri. Oklepal se je v spanju še trdno materine desnice nevedoč, da je roka že — hladna. — Mali dečko se je očetovega klica tako prestrašil, da se je zatem prebudil in zrl očeta prijazno v obraz kleče na postelji. —

Kdo bi zamogel popisati žalost učitelja Gruberja in njegovega starejšega sinkota, ki sta zatem ihtela ob postelji svoje ljubljenke koje ni bilo več med živimi. — — Klečaje sta dvigala roke kvišku in molila za pokoj njene duše — — —

* * *

Približali so se božični prazniki istega leta. Sneg je že pokrival najnovejši grob vaškega pokopališča v Arnsdorfu. — Sv. večer. — Kako čudno je bilo to noč v stanovanju učitelja Gruberja. Vse tiho, zapuščeno in prazno. Manjkalo je namreč najdražjega: pok. Marije. Gruber je zopet zamišljeno sedel v oni spalni sobi ter nemo zrl predse. — Steklenice z zdravili, obleka, — celo zadnji kozarec, napolnjen z malinovcem je stal še ravno tako pred posteljo, kakor pred nekaj tedni. — Da zares, najhujši udarec za družino je tedaj, kadar ji odnesejo mater, ali gospodinjo v hladen grob! — Tako je premišljeval Gruber dolgo časa svojo usodo — in pa tudi nekdaj preživele srečne dni ali prve čase njegovega zakona. —

Spominjal se je poznejših let — poznejših sv. večerov. — Letos je pa vse otožno in žalostno! Nič ni bilo letos opaziti v njegovem stanovanju, da je Božič zopet tukaj. — Niti kruha ni sedaj pri hiši, — včasih se je pa ta dan miza šibila od okusnega peciva. — — Oj ti britka usoda! — —

Nato vstopi starejši učiteljev sinček z ozaljšanim božičnim drevescem v hišo. Podaril mu ga je bližnji sosed, da bi mu naredil s tem malo veselja. —

"Ata, — odpravite se, da poneseva nocoj to drevesce na grob naše umrle mamice," mu je nežno klical oklepaje se ga okoli vratu. "Da sinko, — prav imaš! Le pojdiva. Mali Joško je zopet zaspal, da ga lahko pustiva samega." Čez dobre pol ure je bilo videti na pokopališču učitelja Gruberja in njegovega sinčka, ki sta postavila prižagno smrekico na grob pok. matere in sta prisrčno molila za njen mir in večni pokoj.

Ko se je učitelj Gruber povrnil domov, mu je prišla na misel zopet ona mila in otožna pesem, kojo je zložil isto jutro, ko mu je umirala žena. Da ta nova pesem in melodija je bila še lepša. — Vsedel se je k svojemu harmoniju, — ter je isto prvič zaigral popolnoma dovršeno, ali tako, kakor se jo čuje pri polnočnicah dandanes po celem širnem svetu iz milijonov in milijonov grl in bo odmevala po raznih cerkvah še tisočletja!

Še isti večer je naučil Gruber svoje cerkvene pevce to novo božično pesem, ki se je vsem izvanredno dopadla.

Ko je bila ura polnoč, se je zbrala velika množica vernikov v lepo ozaljšani cerkvi. Vse praznično in svetlo. — Župnik in pesnik Josip Mohr je pristopil v prazniškem ornatu pred oltar. — "Gloria in Exelsis Deo!" se je čulo izpred oltarja, — na kar je zaorila prvikrat s cerkvenega kora lepo ubrana in milo doneča Gruberjeva pesem

"Tiha noč, — blažena noč itd."

In zalesketala je srebrna solza veselja na župnikoih licih, — zalesketale so tudi številne solze svete radosti na licih pričujočih vernih vaščanov! — —

To so torej zgodovinski podatki o najlepši božični cerkveni pesmi, kolikor jih poznamo. — Ta prekrasna pesem je prestavljena dandanes tudi že v vse moderne jezike. Kadarkoli jo boste peli ali čuli, — se boste sedaj spominjali lahko na stvarnika te pesmi, župnika Josip Mohra in njenega skladatelja, — nekdaj tako nesrečnega selskega učitelja iz Arnsdorfa — Franc Gruberja. Časten spomin obema!

Božični soneti.

Zložil Josip Lovrenčič.

I.

V tujini . . . Svet večer . . . In jaz
sem sam!
Pridite zlatih, mladih let spomini
in govorite mi o domovini,
nocoj se s celim srcem vam udam.

Ah glejte, jaz veselja ne poznam,
odkar sem vrgel se v objem tujini
in še nocoj — o grenka misel zgini —
pred težko, črno slutnjo drgetam.

Mladost, mladost! Kako si lepa!
oči žare ti, ustne se smejijo.
Pozdravljena! Spomin nebo odklepa!

Jaz nisem več v tujini, sem doma!
Pred jaslicami lučice gorijo
in otrok jih vesel je od srca . . .

II.

Razsvetljena je bajno katedrala,
kot da nebo se v njej je nastanilo
in žar svetlobe večne v njo razlilo,
da v radosti bi srca vztrepetala.

A mene misel žalna je navdala:
Zaslišal v duhu petje sem premilo,
ki dušo v gorski cerkvici polnilo
z veseljem kot ga ni drugje spoznala.

Molitev hrepenenja se izvila
je v vzdih iskren: o božja luč, ti
sveta,
daj, da bi moja želja se spolnila:

Ko mi v tujini čas prihodnost
spleta,
moči te prosim, prosim tolažila,
in da vzcvete mi vera otroško vneta!

III.

Prišla je noč božična. Misel sveta,
vzcvetela v vernem srcu, jo pozdravlja:
na dolgo pot se v daven čas odpravlja,
kjer prva pesem je nebeškega deteta

pozdravila od blaženih duhov zapeta
in ki se v večnost od tedaj ponavlja,
ko duša odrešenja dan proslavlja
v hvaležnosti do Usmiljenja razvneta.

Ker jaz ne zmorem lepše, slajše
pesmi,
zato poklonim večni se ljubezni
z besedo, ki jo čul je Betlehem:

Bogu na visokosti večna slava
in sladek božji mir priplava
naj vsem, ki dobre volje so, ljudem!

Vrnitev.

Božična silueta. Spisal **Ksaver Meško.**

Odkod je pač prišla slabost, iz česa se je rodila bolezen? Pomanjkanje jima je bilo morda oče, zima mati, glad kum. Mogoče pa, da sta vzklili iz koprnenja. Ker kako naj živi zdravo in veselo življenje, čigar srce je tako polno velikega, božjega koprnenja, kakor je bilo srca Ivana Gestrina — koprnenja po materi, hrepenenja po domovini.

Žive ljudje, ki nimajo matere. Ker je ne ljubijo z veliko,nebeško, svetonočno ljubeznijo, zato je nimajo. Kakor vsaka druga, tuja ženska jim je mati, če še živi pod solncem božjim, ni jim bitje nebeško. In grob njen, če že spi v večnem počitku, jim je kakor tuj grob: ne vzvalovi se jim srce do globočin, ko stopajo mimo njega, ne zablesti jim oko od dušne vznemirjenosti, ne pripogne se jim koleno samo od sebe, da bi poljubili sveto prst, krijočo blagoslovljeno srce . . . Ali naj govorimo o teh, ki nimajo matere? Kako? Čemu? Ko pa so največji reveži, izbrisani iz knjige življenja, ker izbrisani iz knjige ljubezni . . . Ker oni ne jokajo, bi morali moliti mi: Prizanesi jim, dobrotni Bog! Ti Kraljica mater, Ti Mati najbolj ljubeča, najbolj trpeča usmili se jih! Prosi za nje . . ."

In žive ljudje, ki zaničujejo drugo mater: domovino. Z zaničevanjem v srcu stopajo po nji, s posmehom na ustih in v besedah govore o nji, materi, ljubezni tako vredni . . . Listi v vetru, odtrgani od rodnega debla! Kam jih vrže vihar življenja, nestalne, brez cene, ker brez — ljubezni?

A so spet, katerih življenje je sama ljubezen do matere, molitev za mater. Pesem, čudovito lepa, jim je slednja misel na mater; biser, čistejši nego najlepši v kroni kraljevi, jim je hvaležni spomin na mater . . . In kako bi ne ljubili ti, otroci ljubezni, tudi druge matere, tako vse bedne, zaničevane in teptane! Ah ne, saj je slednja njih misel nebeško iskren pozdrav domovini, gorak poljub nemirne duše, vkopane z najglobljimi koreninami v domačo grudo, cvetočim njenim poljem, dihajočim kakor prsi mirno spečega deteta; slednja njih beseda sladko zveneč slavospev širnim njenim ravninam, čudovitim njenim goram, s snegom pokritim v prvi zimi — tako v dneh proti sveti božični noči . . .

O mati, o domovina — kdo bi se Vaju ne spominjal v teh čudežnih, blagoslovljenih dneh?

O mati, o domovina, kako bi se Vaju ne spominjal v teh svetih dneh Ivan Gestrin, ljubezni in hrepenenja otrok, mroč po Vama v hladni tujini, neljubeči in neljubljeni!

Čim bliže so prihajali ti čudežni dnevi, in čim bolj je izpodjedala plazeča bolezen telesne moči mladega visokošolca, tem višje in mogočneje je plamtela ljubezen v srcu Ivanovem, tem glasneje je govorilo hrepenenje:

"Domov, Ivan! Ali ne slišiš, Ivan? Mati kliče! Kliče domovina!"

Resnično, čuj! Sem v tujino, v bučeče mesto, a mrtvo zanj navzlic milijonom, ki dreve v njem za življenjem in pogubljenjem, čez devet voda in devet gora je zazvenel sladki, proseči glas:

"Pridi, Ivan, čakamo . . ."

Onemel je. Posluhnil je pozorneje . . . Ali se je motil? — Ne, čuj!

"Pridi, dragi, čakamo . . ."

Vzdrhtel je. Zaječal je od bolesti in od sreče, od ljubezni in od koprnenja.

"Pridem, dragi, pridem . . ."

"Že blede . . ." je vzdihnil tovariš, doma tudi tam doli v tisti sladki, nepozabni zemlji, ki pa je klicala istotako ljubeče, a se tudi ni mogel odzvati njenemu klicu. A rodna mati ga ni vabila: tiho spi v miru božjem; a duša njena je bila ob njem tisto blagoslovljeno, nebeško noč. Zato mu je bilo tako rosno oko, strmeče v nemem začudenju v bolnega prijatelja.

"Pridem, dragi, pridem. . ."

In Ivan se je vračal. Vračal se je naglo. Zakaj mudilo se je. Ker hrepenenju in ljubezni se vedno mudi . . .

Čudovita je bila ta pot! Nikoli še ni hodil tako čudežno lahko. A kako bi naj hodil težko, ko pa stopa po domovini, po rodni zemlji!

"Pozdravljena, ti ljubljena, ti posvečena, pozdravljena stotisočkrat!"

Kakor misel je hitela noga. A kaj čudo, saj je sveta noč! Nebesa so se približala zemlji, v objem in v poljub sta se strnila sveto nebo in grešni svet. Glej, ni časa nocoj, ne prostora. Duša, ki je svete volje, je nocoj kakor angelji, ki plavajo to čudapolno noč od vzhoda do zahoda, od juga do severa, da oznanjajo vsemu stvarstvu svetost in blaženost te noči, ter škropijo iz zlatih vrčev biserno srečo, cvetočo radost, dehteč blagoslov in sveti mir na vse stvari . . .

"Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje . . ."

Resnično, ni meje to noč, ni zadržka nikjer. Zato plava kakor s krili angeljskimi gori po hribu. Ne zaškriplje sneg pod nogo, v strahu, da prekine mir svetonočni. Ne vzdihne v vejah drevja ob potu ne najmanjših vzdih. Odkod vzdih nocoj, v sveti noči, ko pa sanja ves svet sladkost in radost svetonočno! Tudi njemu se ne izvije ne en vzdih iz prsi, ker je noga trudna in bolne prsi izmučene — ah ne, ko pa noga niti ne stopa, in drhti v prsih — zdrave so nocoj, v božični noči in v noči vrnitve v domovino in k materi — sama radost in sladkost . . .

Glej, že se svetlika skozi noč! Ali je božična zvezda, prižgana od angeljev na božičnem drevesu nebeškem? Ne, okno domače hiše je! Že gleda naproti, drago, skrbno oko; že vabi in kaže pot . . . "Hvala, hvala. A ne igrešim! Kako bi izgrešil! Že v najhujšem metežu sem stopal tod, pa nisem izgrešil! Ker je bila tudi sveta noč, čas svetih nebes in ura Deteta Božjega . . ."

Že je prispel do hiše. Postoji. Posluhne. Pogleda skozi okno. . . Ob mizi sedi mati, sključena nad velikim molitvenikom. Toda glej, ali ne padajo solze na staro knjigo, Materi sedem žalosti posvečeno?

"O mati . . ."

Stopi na prag . . . Čuj, kaj je zazvenelo čudovitega v tistem hiku skozi tiho, sveto noč? . . . Božični svetonočni zvonovi . . . Domači zvonovi! Nikjer na vsem širnem svetu ne pojo nobeni tako krasno kakor domači!

Zvonite, zvonite . . . radost in srečo zvonite . . . Rosite, rosite — ves blagoslov nebeški rosite na to sladko zemljo, snivajočo pod belim snegom, na to borno ženico, čakajočo v sobi v hrepenenju in se solzami . . . Zvonite . . . Zvonite . . .

Odprl je duri.

"Mati!"

Privzdignila je glavo. Še so se svetile solze v očeh. A dasi so se ob slabi luči še lesketale mokre solze, se mu je nasmehljala naproti tako srečno in blaženo, kakor še nikoli ob nobeni vrnitvi ne.

In tudi Ivanu je postalo sladko in blaženo, kakor še nikoli ob nobeni vrnitvi ne . . .

* * *

Tako sladko, blaženo smrt dodeli tudi meni, o Gospod, v sveti božični noči nam Rojeni . . .

IVERI.

Dosti je pogovorov v različnih družbah, ki celo ne spadajo med — smeti.

* * *

Ako bi ne bilo tudi megle in oblakov, bi ljudje solnčne žarke premalo cenili.

* * *

Govoriti naivnosti je 100 krat ložje, kakor pa najti koga, da bi govor poslušal.

* * *

Nekateri zaročenci zapravijo toliko denarja s svojimi izvoljenkami, da se celo ženiti ne morejo.

* * *

Ložje je vračati poklone, kakor pa izposojene dežnike.

* * *

Čim manj je kak mož vreden, tem ložje je za kako žensko, da se ž njim poroči.

* * *

Novele žensk obstojajo iz sledečih treh glavnih poglavij: ljubezen, denar in zakon.

* * *

Krivično prisvojeni dolar te bo vedno tiščal v žepu in pekel v srcu.

"ZA VSEBINO OGLASOV ni odgovorno ne uredništvo, ne upravništvo."

BODITE PREPRIČANI

kadar ste poslali denar v staro domovino skozi "A. S.", da bo isti prišel zanesljivo in točno v roke prejemnika, in sicer tako sigurno ter brez vsakovrstnega odbitka v 20. do 30. dneh, kakor če mu ga bi Vi osebno vročili.

Gostoma slišimo, da pridejo denarji poslani skozi našo družbo, po več dni prej kakor pisma.

Nad **stotisoč kron** smo že letos poslali, pa še ni bilo pritožbe.

Mi pošiljamo denar po pravi **dnevni ceni denarja,** katera se menja.

V stari domovini izplača denar c. kr. pošta **potom c. k. poštne hranilnice na Dunaju ali v Budimpešti, ali potom Prve Hrvatske Štedionice u Zagrebu.**

Denar nam pošljite po bančnem "Draftu", ki ga dobite v vsaki banki skoro zastonj, poštnem ali ekspres Money Order-om, ali pa v priporočenem pismu kar gotov papirnat denar.

Mi imamo **najboljšo zvezo,** po kateri pride denar **najzanesljivejše** in se izplačuje **najtočneje.**

Mi garantiramo vsako pošiljatev.

Lastniki naše družbe so znani slovenski veljaki in so eden za drugega odgovorni, zato se ni bati nikakoršne neprilike, če pošljete denar skozi naše posredovanje.

* * *

BOŽIČNA DARILA

v staro domovino pošiljajo rojaki in rojakinje najrajše V GOTOVEM DENARJU. Posebno letos bodo božična darila iz Amerike tolikobolj dobrodošla in hvaležneje sprejeta, ker tam vlada pomanjkanje in silna draginja radi vojske.

5 kron pošljemo zdaj za.....$ .75
50 kron pošljemo zdaj za..... 7.40

100 KRON ZA $14.65

500 kron pa za.....$72.00

Pri teh cenah je poštnina že vračunana.

Predno pošljete večjo vsoto pišite nam za nižje cene, da Vam prihranimo denar.

Pošiljatve in pisma naslovite na:
AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Marija Sluga
2225 So. Wood St.
Chicago, Ill.

TELEPHONE: CANAL 298

izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena

BABICA

se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam.

Vsem Slovencem in Hrvatom priporočam mojo gostilno

"Hotel Flajnik",
3329 Penn Avenue,

v kateri točim vedno sveže

PIVO, ŽGANJE, VINO IN RAZNOVRSTNE DRUGE PIJAČE.

Priporočam se cenjenemu občinstvu v najobilnejši obisk. — Vsi znanci in neznanci vedno dobrodošli!

NA SVIDENJE!

GEO. FLAJNIK, LASTNIK,
3329 Penna Ave. . .Pittsburg, Pa.

"ČAS", edini slovenski mesečnik, kteri izhaja na 36 straneh vsak mesec in velja za vse leto samo en dolar —Posamezne številke 25c.

Naslov:
"Čas", 2711 S. Millard Av., Chicago, Ill.

M. POGORELC
trgovec z zlatnino

29 E. Madison St. Room 1112.

CHICAGO, ILL.

Pišite po cenik!

United Undertaking Co.
POGREBNIKI

Podjetje, s katerim se v svesti tudi Slovenci.

Na vogalu Union & D. St., Pueblo, Colo.

Se priporoča Slovencem za blagohotno naklonjenost.
3.17.16

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.50
Za nečlane.....$1.00
Za inozemstvo.....$1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN
CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA.

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year.....$0.50
For Nonmembers.....$1.00
For Foreign Countries.....$1.50

Prva sv. maša med poganskimi Indijanci.

V št. 40. angleškega tednika "The Catholic Bulletin" z dne 2. oktobra t. l., ki izhaja v St. Paul, Minn., je priobčil naš rojak, misijonar Simon Lampe O. S. B. iz Cloquet, Minn., zanimiv članek, kako je daroval letos meseca septembra med Chippewa Indijanci v The Bois Fortu, Minn., prvo sv. mašo. Ker je ta opis zelo zanimiv in izvira izpod peresa našega znanega slovenskega indijanskega misijonarja, ga prinašam v tej številki v dobesedni prestavi. Ta članek se glasi sledeče:

"Nett Lake rezervacija se nahaja v Koochiching okraju (County), Minn., kakih 40 milj južno od Rainy Lake (Deževnega jezera). Ozemlje St. Louis in Koochiching okraja vodi skozi indijansko naselbino v Nett Lake, tako da se nahaja poslopje vladne, ali državne indijanske agenture, šola i. t. d. v Koochiching okraju. Tukaj živi dandanes okoli 600 Indijancev, v tej vasi sami ali v odkazanih jim zemljiščih, okoli 125 ob Vermillion jezeru, nekaj v Brookstonu, malo več ob Internatinal Falls in Ranieru in blizu Ely, Minn., v Wintonu, Hardingu in Buycku ob kanadski meji ob reki Moose — 20 milj iztočno od Raniera; v Kettle Falls, — 50 milj iztočno od Raniera. Blizu Dulutha in Towera živi le nekaj družin tega indijanskega plemena.

Ti Indijanci so živeli večinoma južno od reke Rainy in sicer celo vrsto generacij kakih 150 let ali še več. Držali so se v bližini ondotnih številnih jezer, kjer so ribarili, hodili na lov in nastavljali pasti razni divjačini. Sedaj se pa nahajajo na svoji posebni rezervaciji, ki meri kakih 12 kvadratnih milj in je ondi kakih 50.000 akrov tem Indijancem odmerjenega zemljišča. Vse to je vlada določila Bois Fort, ali Nett Lake Chippewa Indijancem.

Takozvani 'Mekatewikwanaie,' ali "črne suknje" 19. stoletja (misijonarji) so obiskali že vse večje indijanske naselbine v severni Minnesoti; le v Nett Lake ni prišel še nikdar kak duhovnik. Tako so mi zatrjevali ondotni stari Indijanci. Čemu ne, — ne more nihče razodeti ali povedati. "Kako bi zamogli verjeti onemu, o kojem še niso nikdar slišali?" (Rom. X. 14.) Ni čuda torej, da so ti Indijanci skoraj sami pogani.

V sredo, dne 8. septembra t. l. sem se napotil torej iz Cloquet proti Nett Lake, kamor sem dospel drugi dan, (v četrtek) zvečer. Potoval sem do tja z vlakom, s čolnom in vozom okoli 175 milj. Najprvo sem se ondi zglasil pri lokalnem agentu, ali superintendentu Mr. Robert E. Danielu, kojega sem že preje o svojem nameravanem prihodu obvestil. Omenjeni uradnik je bil zelo gostoljuben in prijazen z menoj. Za prenočišče mi je določil hišo vladnega zdravnika, za daritev sv. maše pa staro šolsko poslopje. Obedoval sem ondi z vladnim uradnikom, Mr. Collinsom, ki je bil uslužben na bližnji domači parni žagi. V Nett Lake prebiva samo 10 belokovcev. In podal sem se na svoje delo, da sem obiskal ondi nekaj indijanskih družin. To je bilo prvikrat, da je to revno ljudstvo videlo kakega povsem črno oblečenega človeka, ali misijonarja. Pri vsaki leseni indijanski kočici, kjer sem šel mimo, je vsa indijanska družina (staro in mladO) radovedno zrla skozi okna na me. Nekateri so celo odpirali svoja vrata in od tam gledali čudnega novodošleca. Od daleč sem čul klice Indijancev: Mekatewikwanaie na aw? Ali je to črna suknja? Brez kakega posebnega, ali drugega (telefoničnega) obvestila je vsakdo v tej naselbini znal o mojem prihodu.

Prva sv. maša.

Nekaterim katolikom, katere sem naletel, sem naznanil, da bo sv. maša v petek zjutraj v stari šoli; to je bilo naslednje jutro. In res je bilo pri tej sv. daritvi šest Indijancev navzočih. To je bilo prvič, da se je ondi darovala nekrva sv. daritev po novi postavi v Nett Lake rezervaciji. To je bilo v petek, dne 10. septemb. 1915. Čez dan zatem sem hodil okrog, da sem preštel vse ondotne Indijance naše vere, kar sem jih mogel dobiti. Vseh je bilo okoli 30, ki so bili po katoliškem obredu krščeni v raznih drugih krajih. Nekatere je krstil Rev. Odorič, O. F. M. pri izviru Rumene reke (Yellow River), Wis.; druge, večinoma mlade je pa spreobrnil na državni indijanski šoli v Tower, Minn., naš znani starosta slovenskih misijonarjev, Rt. Rev. Jos. F. Buh iz Elya, Minn. Eden izmed teh Indijancev se je dal krstiti v Ball Clubu, eden v Cloquet in eden v Michipicoten River, Ont. Torej samo 30 katoličanov izmed 260 naseljencev v eni vasi! Sv. Peter jih morda ni našel toliko v nekdanjem starodavnem pagan-mestu, — Rimu, ko je dospel tja prvikrat. To mi je dajalo tolažbo. Indijanci v Nett Lake ne živijo na svojih odmerjenih zemljiščih tako skupaj, kakor oni v White Earth in Cloquet. Vsi ti živijo namreč bolj skupaj blizu Nett Lake, kjer lovijo v tem jezeru ribe, in zbirajo meseca septembra divji riž. Pridelujejo tudi krompir in nekaj malo koruze. Živijo se tudi s pobiranjem raznih jagod in s pridobivanjem drevesnega sladkornega soka.

V petek in v soboto zvečer smo imeli roženvensko pobožnost v onem prostoru, kjer se je brala sv. maša. Tedaj sem vedno pričakoval, da bo pri tej pobožnosti kdo odgovarjal z molitvijo: "Daj nam danes naš vsakdanji kruh itd!" ali "Sveta Marija Mati božja prosi za nas grešnike itd." — Pa vse je bilo tiho! Rožni venec sem moral torej jaz sam cel moliti. Oni Indijanci so bili namreč samo krščeni. To je bilo vse, kar so znali o naši sv. veri. Take stvari niso nič novega za kakega indijanskega misijonarja.

Ko sem molil v oni stari šoli tisti večer sv. rožni venec, se je čulo iz sosednih indijanskih koč vedno ropotanje na boben. Vsled tega me je ta čudna godba zelo motila, ko sem hotel po onem sv. večernem opravilu dati malo poduka še nekaj pričujočim indijanskim ženam in otrokom. Skoraj v vsaki poganski hišici, kjer sem se mudil, sem videl majhen bobenček, v velikosti kakih 18 palcev v prorezu. Ti pagani ljubijo posebno svoje medicinske plese, ki so zvezani z raznovrstnimi, nam nerazumljivimi "hocus-pocusi." Ubogo ljudstvo! Zlobni duh ima tukaj v Nett Lake svoje stalno domovanje. Preteklo bo še več let, predno bo mogoče spreobrniti te Indijance v dobre katoličane. V Red Lake in Cross Lake so imeli ondotni paganski Indijanci okoli leta 1858 že enega katoliškega misijonarja. To je bil namreč naš rojak Rev. Lovrenc Lavtižar, ki je dne 3. decembra l. 1858. ob Red Lake zmrznil. Od onega časa so pa ti Indijanci brez kakega dušnega pastirja. Nett Lake Indijanci so najmanj za dve generacije nazaj za našimi Chippewa katoliškimi Indijanci v Severni Minnesoti, to pa, bodisi v materijelnem, ali duševnem oziru.

Nedeljska služba božja.

V nedeljo, dne 12. septembra sem se nadejal najmanj 30 vernikov k službi božji. — Cela kongregacija je znašala samo 15 duš Med sv. daritvijo ob 10. uri sta prejela dva Indijanca sv. obhajilo. Sv. mašo sem daroval na neki stari mizi, na kateri je gorelo četvero sveč. Ta oltar so krasile tudi dve rože, katere je naredila že prejšnji dan neka katoliška Indijanka. Za časa mojega misijonarskega delovanja sem imel samo enkrat še manj vernikov navzočih pri sv. maši; to je bila nedelja, dne 23. oktobra l. 1892 v neki indijanski vasici ob Cass Lake. Tedaj sta bila navzoča samo dva stara moža: en katoličan in en pogan.

Pred sv. mašo sem oznanil navzočim v krasnem in melodičnem Odjibwe indijanskem narečju: "Vi imate gotovo doma več malih otrok, kojih očetje so pogani, matere pa katoličanke. Prosim vas pripeljite popoldne seboj vaše male, da jih bom krstil. Če se že oče ne briga, da bi postal katoličan — privedite torej saj ve matere svoje otroke najprvo k Bogu, drugi ljudje bodo sledili že kasneje Tako so delali obično Chippewa Indijanci po drugih rezervacijah." Kaj mislite, koliko otrok sem isti dan krstil? Niti enega ne — Za isto nedeljo zvečer sem oznanil tudi verski poduk v angleščini za onih 10 belih nekatoličanov, ki so bili v vladni službi. Na moje veliko veselje jih je prišlo kakih 30. Med temi je bil tudi načelnik indijanske rezervacije Mr Daniel, pravi tip Yankeeta (Američana) iz države Mississippi in bivši indijanski agent v Red Lake, Minn. Pridigoval sem jim o katoliški cerkvi kot edino zveličavni Kristusovi cerkvi. Vsi so me zelo pazljivo poslušali kakih 40 minut. Tedaj ni bilo čuti nič več milo donečega (?) bobnanja iz bližnjih koč, ker indijanski agent ne dovoljuje delati ob nedeljah sličnega šundra.

Naslednji dan, v pondeljek, ali zadnji dan mojega tamošnjega obiska sem zopet maševal. Tedaj sem imel zopet enega obhajanca. Navzočim (8, večinoma ženskam) sem povedal, da jih mislim letošnjo zimo zopet obiskat. Tedaj naj se odločijo, da bodo prinesle vse svoje otroke k sv. krstu.

Katoliški pijonirji.

Za našo katoliško zgodovino je značilno, kdo je prvi prižgal luč prave sv. vere v Nett Lake indijanski rezervaciji. To je bilo že pred kakimi 30 leti. V hvaležen in trajen spomin naj tukaj omenim imena teh blagovestnikov:

Walter Pijikins (Kralj) in Ida Ajawakmigok njegova žena; Katarina Wassajibikok (Veter) vdova s 5 otroci in enim pravnukom Rosie Pegamoiwečidamok; John Obimoiwegijig; Frank Nijoiash, njegova žena in 7 otrok; Agnes Livingston (mešane krvi); Dan Mc Cloud, (polukrvnež); Henry Connor, (mešane krvi) in dva njegova otroka; John Roy, (mešane krvi) njegova žena in 2 otroka.

Samo dva belokožca sta ondi poročena z Indijankami. Indijanski metodistovski pastorji so se mudili v tej rezervaciji že več let; eden izmed teh namerava sedaj zgraditi tukaj novo cerkev za svojo misijonsko postajo. Mr. Daniel, načelnik te rezervacije pa temu nasprotuje, ter pravi, da bodo imeli Nett Lake Indijanci raje našo katoliško cerkev v tej naselbini. Proti meni se je Mr. Daniel o tem sledeče izrazil: "Nekateri indijanski pridigarji delajo samo nemir in zdražbo med tem revnim ljudstvom; dobrih kristjanov pa ne morejo nikakor narediti iz teh ljudi; to se je pokazalo že tudi po drugih indijanskih rezervacijah."

Na rezervaciji.

Leta 1905. je bil od države nastavljen prvi indijanski agent za Nett Lake; to je bil Thomas J. Jackson. Pred tem časom je oskrboval to indijansko naselbino La Pointe, agent iz Ashlanda, Wis., letno podporo jim je plačeval v Tower, Minn. Odkar živijo Chippewa Indijanci v lesenih kočah, je samo kakih 12 let. Tedaj jim je ta stanovanja zgradila državna vlada; preje so pa stanovali ti rdečekožci v svojih, iz brezovega lubja narejenih šotorih, ali "wigwamih." "Ishtotewabo," ali strašno in žgano tekočino (visko) se ne sme držati v tem kraju. V Nett Lake je videti le redkokdaj kakega pijanega Indijanca. Zakonske obljube se sklepajo v uradu indijanskega agenta. Vsem tem Indijancem se dobro plačuje za njih delo na rezervaciji, ali v njih naselbini. Delajo običajno po 8 ur na dan; popravljajo ceste so zaposleni na parni žagi, delajo druge zgradbe in nasipe, čistijo zemljo, oskrbujejo sanitarno delo in postavljajo dimnike na svojih kočah. V tej naselbini se nahaja samo en velik vodnjak za celokupno vporabo. Teh Indijancev se lotijo večkrat razne kožne bolezni, — jetiki so pa le malo podvrženi. Povprečno obiskuje državno šolo po 50 učencev, kjer sta nastavljena dva učitelja. Novo agencijsko uradno poslopje in šola je vse pod eno streho; to poslopje je bilo letos dograjeno.

Vrnitev proti domu.

V pondeljek, dne 13. septembra sem se podal v Orr, z C. N. R. R. vlakom v spremstvu Mr. Daniela, ki me je zastonj prepeljal s svojim motornim čolnom kakih 9 milj preko Pelikan jezera. To jezero sestoji iz kakih 40 manjših jezerc. Nett Lake jezero je dolgo kakih 5 milj od severa protu jugu in eno miljo široko. Okrog in okrog obeh teh jezer raste dosti divjega ali gozdnega riža. Razdalja iz Orra do Nett Lake je po vodi in z vozom okoli 17 milj.

Drugo jutro, v torek sem se mudil v Fort Francis, Ont. (Kanada) kjer sem si ogledal veliko državno šolo za Chippewa Indijance, Rainy Lake rezervacije, 3 milje iztočno od Fort Francis. Rev. Ph. Veles, O. M. I. je ravnatelj te šole in te indijanske misijonarske postaje. Vseh skupaj ima 70 učencev; pomaga mu nek samostanski brat in 5 sivih nun. V tem kraju imajo Indijanci lično, $5.000 vredno katoliško cerkvico.

V sredo zvečer, dne 15. septembra sem bil pa zopet doma med našim "anishiwabegi" v Cloquet, Minn.

Dal Bog svojo milost za spreobrnitev Nett Lake paganov, tako da bodo sledili svojim rodnim sobratom v Minnesoti in naj jih objame že enkrat pravi mir v Kristusu! Molite zanje!

V kraju kjer se nahajam jaz, ali v duluthski škofiji je sedaj 1500 Chippewa katoliških Indijancev in 2700 Indijancev chippewskega plemena."

Iz Minnesote.

Skoraj prav na skrajni točki Severne Minnesote se nahajam ko to pišem in sicer na Ely, Minn.— V tem železnem rudniškem okraju živi kakih 15,000 naših rojakov, ali Slovencev, in približno toliko tudi drugih Slovanov, ki imajo mnogi svoje trgovine in večinoma svoja domovja; zadnje čase pa tudi mnogi selijo na kmetije. Razna mesta, ali naselbine tukaj na Range so oddaljene od 60 do 75 kvadratnih milj ena od druge, osobito oni kraji, kjer živajo Slovani.

Prvi rudnik se je odprl na Mesabi, potem okoli leta 1880 v Towru. Mesto Tower je v zgodovini naših slovenskih podp. društev radi tega znamenito, ker se je ondi ustanovilo l. 1887 prvo slovensko društvo in sicer sv. Cirila in Metoda s kakimi 150 člani. Leto kasneje je pa imelo to društvo že svojo podružnico istega imena in sicer na Ely, Minn. To društvo se je ustanovilo v Fr. Ložarjevi hiši, kjer sta imela še sedaj živeči starček Ložar in njegova ne davno umrla sestra na stanovanju naše rojake. To je bila prva hiša na Ely, kjer so se vršile društvene seje. Omenjeno društvo se je ustanovilo dne 15. avgusta l. 1888 z 102 članoma; prvi tedanji društv. predsednik je bil rojak Frank Ložar. V tej hiši se je darovala tudi prva slovenska služba božja, dokler se še ni postavilo cerkve na Elyu. Pravila za prva društva so bila tiskana v tiskarni J. Krajca v Novem mestu na Dolenjskem. Danes je tukaj že do 25 raznih slovenskih in drugih slovanskih društva. Samo Slovenci imajo v cerkveni dvorani 12 društv. bander in zastav, nekatera izmed teh so precej dragocena. Tako je od prvega društva sv. Cirila in Met. tukaj krasno izdelano bandero z napisom ustanovitve društva 15. avgusta 1888. To bandero je bilo izdelano v Ljubljani in je baje veljalo $500.— Tudi druge zastave so veljale večinoma vse nad $100.— Več, kasneje ustanovljenih društev, pa še nima svojih lastnih zastav. Zadnje čase se tu vstanavljajo vedno še nova društva.

Ob času ustanovitve K. S. K. J je bilo v Towru, na Ely in na Biwabiku do polovice celega članstva te Jednote. Prva železnica se je pričela graditi semkaj l. 1888 in danes živi tu na Ely že nad 3,000 Slovencev.

Mesto Tower je pričelo po l. 1893 pešati v vseh ozirih, ker se je sled rude zgubil. Kasneje so pa žilo zopet našli v globokem rovu.

V Biwabiku je bilo meseca oktobra 1892 rojeno prvo dete, neka Slovenka, kakor poroča Rt. Rev. Buh, ki je onočasno oskrboval Tower in vse opisane naselbine. To deklico je krstil za Ano Brozovič. Lastnik zemlje, kjer stoji Biwabik, ji je daroval eno loto zemljišča, ta je določil, da naj se ta deklica piše Ana Biwabik Brozovič.

Zatem so se šele pričele tudi druge naselbine kakor: Virginia Eveleth, Hibbing in Mt. Iron Virginia je danes največje mesto v tem železo rudniškem okraju. V to mesto vodi 5 železnic in je glavno križišče proti Kanadi. To mesto je prvo do tal pogorelo pred 22 leti, zatem pa zopet meseca junija 1900 leta. Kasneje so se vstanovile še naselbine Sparta, Gilbert, McKinley, Aurora, Buhl, Chisholm, Calumet, Minn. itd.

Po vseh teh naselbinah se ukvarjajo razun nekaj kmetovalcev in več trgovcev in gostilničarjev vsi drugi večinoma po železnih rudnikih.

Naša K. S. K. J. ima skoraj po vseh teh krajih svoja krajevna društva. Nekdaj v obče hude zime so zadnja leta tu pojenjale. Sodi se vsled tega, ker so gozdovi v Severni Minn. že močno posekani, kjer so bila močvirnata tla. — Sedaj se pa spreminja to ozemlje v farme in sadne vrte, kar je bilo tu pred 24 leti še vsa goščava; radi hude zime v teh krajih tudi vrtno sadje ni raslo.

Zadnej čase se poleg raznih društev rojaki v Minn. tudi zelo ogrevajo za zidavo Narodnih domov. Tu na Ely imajo Slovenci Čitalnico v svoji lastni hiši, tamburaško društvo, itd.

Pozdrav **M. Pogorelc.**

Novo leto pri Rimljanih.

Prvi dan novega leta, Kalendae Januariae, je bil pri Rimljanih že izza najstarejše dobe praznik, posvečen zlasti dvoglavemu bogu Janu, ki je z eno glavo gledal na preteklo, z drugo pa na novo leto. Meščani so se zbirali v njegovem svetišču na Tarpejski pečini v novih oblekah. Konzula sta pa šla v slavnostnem izprevodu, spremljana od senatorjev, vitezov in ljudstva na Kapitolij, kjer se je vršila daritev Jupitru. Po daritvi sta priredila konzula pojedino na Kapitoliju in delila gostom in drugim koške z denarjem, zabojčke, zlate čaše, obleko in ploščice s podobami in imeni konzulov.

Prijatelji so si voščili "Kalendas ianuarias felices cum multis annis" in si dajali novoletna darila, takozvane strenae Kalendariae. Izprva so si dajali kot strenae razno sladko sadje, kakor datelje, smokve, med, mandelje i. dr. To naj bi bilo nekako dobro znamenje za celo leto. "Omen causa est," pravi Ovidij, "ut res saporille sequatur et peragat coeptum dulcis ut annus iter," (zato da sladkost spremlja dogodke celega leta in da leto brez grenkosti dovrši pričeto pot). Kmalu so pa namesto sadja darovali zlate novce, posode in čaše, na katerih je bilo pogosto napisano: Annum novum faustum felicem. Novoletna darila so dajali zlasti klijenti svojim patronom in učenci svojim učiteljem, pa tudi meščani cesarju. Na nekem novcu iz Hadrijanove dobe se nahaja napis: Senatus populusque Romanus annum novum novum faustum felicem Hadriano Augusto patri patriae.

Pozneje so prišle v navado tudi razbrzdane pojedine, katerih so se udeleževali gostje, oblečeni v ženske obleke ali pa v goveje kože. Tertulijan, Prudencij i. dr. so jih imenovali hudičeve pojedine in so kristjane svarili pred njimi. Cerkev je nastavila na ta dan praznik Obrezovanja Jezusovega, da bi se kristjani ogibali teh razuzdanih veselic, spominjajoč se, da je ta dan novorojen Zveličar prvikrat prelival svojo kri.

Zornice v gozdu.

Zložila M. Elizabeta.

V tihem gozdu . . . Jutro zlato
jasno gleda čez ravni;
vitke smreke, sočno trato
z žarki solnčnimi rosi.
Ob poljubih topložarnih
tam ob ploščah se oltarnih
vžiga lučic milijon.
Služba božja se pričenja,
služba večnega vstajenja . . .
čuj, iz gostolistnih kron:
Kyrie eleison!

Spev končan . .. Le orgle glasne
še done pod baldahin,
zliva med akorde krasne
se na tisoč violin.
Kot bi spuščal se iz raja
mir, odet s cvetličjem maja,
na zeleni gozdni tlak:
mehkonežno zatrepeče
himna betlehemske sreče,
plava višc v sinji zrak . .
Gloria . . . et pax . . .

Limbar dvigne čašo nežno,
svoj nedolžnolepi cvet,
se ozre v nebo hvaležno,
evangelij moli v svet:
"Vi, ki v skrb ste zakopani,
glejte limbar na poljani,
dela, prede on li kdaj?"
Tisoč bilk se tiho skloni
in nešteti milijoni
zapojo v cvetlični maj:
Credo in Deum . . .

Skozi veje temnoliste
gleda solnce v tihi log,
siplje žarke zlatočiste . . .
Ve li, da se bliža Bog?
Zlat za zlatom z neba pada,
vsak velika, sladka nada,
da pripravi Kralju pot.
Žarkov sto in sto se križa,
glej, nebo se zemlji bliža,
harfe zadone povsod:
Sanctus, sanctus . . .

Hipno pa umolkne petje
harf in čistih violin;
nežno le pozvanja cvetje,
Kralj prihaja iz višin.
V rožni halji, s krono zlato,
stopi na cvetlično trato
in na mehka gozdna tla.
Vsaka cvetka, čuj, zapoje,
ptiček vsak igra po svoje
slavospev iz duše dna:
Benedictus . . .

Skušajo se strune zlate,
vsaka poje svoj pozdrav,
in kadilnice bogate
Kralju trosijo vonjav.
Angel pa zakliče vneto:
"Glejte božje Jagnje sveto,
ki ljudem odjemlje greh!"
In na harfi srebroglasni
porodi se spev stoglasni,
zadoni po gozdnih tleh:
Agnus Dei . . .

In povzdigne Kralj desnico,
blažen je pogled njegov,
in nad sleherno cvetlico
svoj izlije blagoslov.
Še od pevčkov se poslavlja,
hvali jih in blagoslavlja
On, ki jim je pesem dal.
Vse končano . . . Kralj odhaja . . .
Gozd, odet s cvetličjem maja,
pa prepeva svoj koral:
Ite, missa est!

Oporoke so najboljši precenjevalec premoženja.

• • •

Neki kitajski filozof trdi, da je pod vsakim sivim lasom za 1 unčo modrosti.

• • •

Ne skoči preje čez jarek, dokler nisi istega dobro z očmi premeril.

VABILO NA NOVOLETNO VESELICO,

katero priredi društvo **"Slavija"** štev. 1, S. N. P. Jednote **dne 1. januarja 1916 v Pilsen Auditorium dvorani,** 1657 Blue Island Ave., blizu 18. ceste, Chicago, Ill. Pričetek ob 2 uri popoldne.

Vspored te veselice je bogato preskrbljen z raznimi šaljivimi točkami, katere bodo nudile cenj. občinstvu dovolj veselega razvedrila in krasne zabave. Najnovejše točke so: Šaljiva poroka; dotični, kdor se bo največkrat poročil, dobi krasno darilo. — Dalje: Tekmovalni ples; dotični, kdor bo najboljši plesalec, prejme krasno darilo. — Pri ženskem volilnem plesu prejme dotičnik tudi lepo nagrado, ki bo imel največ slovenskih trobojnic. Opomba: Občinstvo v slovenski ali narodni noši ima prednost do daril.

Na razpolago bode izvrstno Pilsen Olympia pivo in Atlas Magnet pivo v steklenicah, najboljše vino, smodke, okusen prigrizek itd. Skrbelo se bode vsestransko za najlepšo postrežbo in izborno zabavo; vsled tega kličemo: Na veselo svidenje in srečno Novo leto 1916!

(Advert. št. 50—51.) **ODBOR.**

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

—o—

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

—o—

Od ustanovitve do 30. novembra 1915. skupna izplačana podpora
$1,102.846.45.

—o—

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N .Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Av., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B. St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 318 Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2027 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6712 Bonna ave. N. E. Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 1428 So. Sheridan Rd., Waukegan, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

—o—

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika; JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE," 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Vsem gg. uradnikom krajevnih društev, cenj. članom in članicam naše Jednote in čitateljem tega lista želim tem potom

vesele in zadovoljne božične praznike, ter srečno in uspešno novo leto 1916.

PAUL SCHNELLER, gl. predsednik K. S. K. J.

Prav vesele in zadovoljne božične praznike, ter srečno in uspešno novo leto 1916

želim tem potom vsem odbornikom (icam) krajevnih društev, celemu članstvu naše Jednote in prijateljem ter znancem!

JOSIP ZALAR, gl. tajnik K. S. K. J.

Listnica uredništva.

Vsi doposlani dopisi in razna naznanila, ki niso danes priobčena, sledijo v prihodnji številki; izpustiti smo jih morali radi pomanjkanja prostora za to božično številko.

Ker je to prva božična številka našega lista, smo jo priredili in posvetili le božičnim praznikom; vsled tega so za danes izpuščene ameriške in inozemske novice, ozir. vojne vesti. Iste bomo skušali prihodnjič izpopolniti.

Uredništvo "Glasila K. S. K. Jednote" želi konečno vsem cenjenim čitateljem, sotrudnikom in prijateljem lista najveselejše in zadovoljne BOŽIČNE praznike, ter zdravo, srečno in uspešno NOVO LETO!

URADNO NAZNANILO.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA K. S. K. JEDNOTE.

Zborovanje glavnega odbora K. S. K. Jednote se prične 10. januarja 1916 ob deveti uri zjutraj v glavnem uradu. Vsled tega se gospode nadzornike službenim potom opozarja, da se gotovo in pravočasno omenjenega zborovanja vdeležiti blagovolijo.

Krajevna društva ali posamezni člani (ice), ki imajo kaj poročati, oziroma kak nasvet, prošnjo ali pritožbo odboru v presojo in rešitev predložiti, naj to store do zgoraj dmenjenega dne, to je do 10. jan. 1916.

Vsa društva se tudi prosi, da pravočasno pošljejo vsa poročila in denar v pokritje ases. na gl. urad Jednote, da se zamorejo knjige zaključiti in račun pravilno in ob času napraviti.

Na vsa krajevna društva sem te dni razposlal listine "IMENIK ČLANOV IN ČLANIC." Tajniki (ice) se prosijo, da izpišejo imena vseh društvenikov in društvenic in sicer po starosti, to se pravi vse člane in članice, ki plačujejo za starost 16 skupaj, za 17 skupaj itd. Paziti je treba, da se označi prave certifikat številke in svoto, za katero je vsak posameznik zavarovan.

Društva, ki so uverjena, da se razpis asesmenta strinja z društvenimi knjigami, oziroma, ki so prepričana, da je razporedba članstva označena v razpisu mesečnih ases. pravilna, taka društva lahko napravijo le uradno potrdilo, da je razporedba članstva pravilna, kar zadostuje. Tako potrdilo naj podpiše društveni odbor in opremi isto z društvenim pečatom, ter pošlje na urad Jednote.

Kakor hitro prejmem listine "Imenik članov in članic" od društvenih tajnikov (ic), hočem iste takoj pregledati in po pregledu zopet vrniti, da se zamorejo društvene knjige pravilno urediti. Vsled tega prosim, da se imenike kakor hitro mogoče pošlje, v pregled in popravek.

V teku par dni razposlati hočem tudi listine za napravo letnega finančnega poročila. Vsako društvo se že vnaprej opozarja, da napravi poročilo kolikor mogoče natančno, kakor se zahteva na v to prirejenih "formah." Pripomniti moram, da se na listinah zahteva označbo skupno izplačanih podpor za časa obstanka društva. To je zelo po membna točka, ki se rabi pri sestavi štatistike, ter je treba paziti, da se označi popolna svota vseh izplačanih podpor. V slučajih, kjer je nemogoče navesti popolne svote, naj se vsaj približno omeni, koliko podpore je društvo izplačalo. Istotako je tudi potrebno, da se označi in omeni denarno premoženje društva z dnem 31. dec. t. l.

Da ne bode eno, ali drugo društvo sumilo kaj napačnega pri tem zahtevanju, naj omenim toliko, da te številke so izključno le za sestavo štatistike. Nobeno društvo ne sme misliti, da Jednota hoče znati za društvena premoženja radi tega, ker se hoče polastiti njih blagajnic, — nikakor ne! Pač pa se gre za to, da se napravi pregled, koliko so krajevna društva in K. S. K. Jednota skupaj plačala podpore, koliko dobrega dela je bilo s tem napravljenega in koliko premorejo društva in Jednota skupaj. Tako poročilo bode gotovo vsacega člana razveselilo in dalo lep vzgled slovenski javnosti. Kako hitro prejmem poročila od društev, sestaviti hočem skupno poročilo in isto objaviti v Glasilu Jednte.

Sklepčno želim še enkrat članom in članicam najveselejše in zdrave božične praznike, ter ostajam spoštovanjem in pozdravom

Vaš udani sobrat
Josip Zalar,
glavni tajnik K. S. K. J.

Joliet, Ill., 16. dec. 1915.

Nežka z Bleda

Vsebina narodne igre, v 5 dej., katero priredi dne 26. dec. t. l. popoldne in zvečer v cerkveni dvorani dr. Marije Pomagaj št. 78 K. S. K. J., Chicago, Ill.:

Stara dninarjeva vdova Marjeta je živela zelo siromašno v gozdarjevi hiši v Blejskem kotu. Imela je dve hčerke: 17 letno Nežko in 10 letno Lojziko. Borba za vsakdanje življenje je bila od dne do dne hujša. — —

Približal se je zopet sv. večer. Domači g. župnik se je ta dan spomnil ubožne družine v logarjevi koči in ji je poslal več božičnih daril, obleke i. t. d. kar je Marjeto in njene hčerke zelo razveselilo. Ravno ko se veselijo te pri božičnem drevescu sv. večera, pride tirjat za stanarino ošabna gozdarjeva žena Marta. Ta je silila Marjeto, da naj veli Nežiki iti v kako službo da ji bo kaj pripomogla. — In prišlo je res do ločitve. Nežika se je podala po svetu za kruhom. Nek večer zaide na grajski vrt grofinje Amalije. Služkinje iz grada so našle objokano Nežiko na neki klopi spečo. Nežika je dobila zatem službo hišine v Amalijinem gradu, kjer je ostala vsa srečna in vesela več let v veliko zadovoljnost lastnice grada.

Med tem časom se Stanko, edini sin grofinje, — strastno zaljubi v krasno Nežiko ter ji nekoč razodene svoje srce. — Ker so bile pa ostale služkinje Nežiki vsled tega nevoščljive, jo je neka služkinja obdolžila tatvine in nepoštenosti. — Podtaknila ji je dragoceno briljantno iglo v škatljico, namenjeno njeni materi. Grofinja Amalija je vsled tega s tatico odslovila Nežiko iz službe. Nežika zapusti, vsa obupana, grad; ker so jo po nedolžnem spodili ali osumili tatvine; vrnila se je zopet proti svojemu domu, kjer so jo njene tovarišice gledale zaničevalno in po strani, kajti vest o Nežkini tatvini se je zvedela tudi že na Bledu — Med tem je prevzetna gozdarica še spodila tudi Nežkino mater in Lojziko iz hiše. — Nežika se skriva pred materjo, ker jo je sram.

Zadeva glede ukradene briljantne igle v Amalijinem gradu se kmalu pojasne in se dožene Nežkino nedolžnost. Grofinji Amaliji je hudo pri srcu, ker je tako grdo očrnila pošteno Nežko; vsled tega se napoti s Stankotom na Bled, naravnost v Marjetino kočo, kjer prosi Nežiko odpuščanja. V priznanje njene pridnosti, poštenosti in blagega srca, dovoli konečno grofinja, da se sme Stanko poročiti z Nežiko in podeli obema svoj materin blagoslov. Tudi stara vdova Marjeta je bila pri tem veselem dogodku navzoča, ter je konečno tudi ona podelila svoj blagoslov srečnemu grofu Stankotu in njegovi zaročenki, — Nežki z Bleda.

DOPISI.

NAZNANILO.

Vsem faranom cerkve sv. Štefana v Chicagu, IIII., kakor tudi drugim rojakom iz našega mesta se s tem naznanja, da se **ne** bode letos na božični večer vršila običajna polnočnica. Sv. maše se vršijo na Sv. dan: prva ob 5 uri, druga ob 8. in tretja ob četrt na 11. uro dop.

Polnočna maša mora izostati vsled policijske prepovedi, ker je cerkev premajhna za 1000 vernikov, ki prihajajo vsako leto k tej polnočnici. Predpisana je vdeležba le toliko vernikov, kolikor je sedežev v cerkvi.

Dalje poročam, da bode pri vseh treh sv. mašah na božični dan kolekta za cerkev. Prosim vsakoga, da naj daruje kaj v to svrho po svoji zmožnosti.

Konečno želim vsem cenj. faranom in drugim Slovencem iz našega mesta prav vesele božične praznike, ter srečno novo leto.

A. Sojar, župnik.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika dr. sv. Štefana št. 1 K. S. K. J. v Chicago, Ill.

Kakor je bilo v tem listu naznanjeno, bode imelo naše društvo letos na dan sv. Štefana, ali svojega društvenega patrona to je, dne 26. decembra ob 8. uri zj. sv. mašo za vse svoje žive in pokojne člane.

Člani naj se zberejo v cerkveni dvorani najkasneje ob tri četrt na osmo uro, da potem korporativno odkorakamo v cerkev. Vsakdo naj prinese s sabo regalijo.

Upati je, da se bodo te sv. maše udeležili vsi člani!

Vesele božične praznike in srečno novo leto članom našega društva in članstvu K. S. K. J.

Math Grill, tajnik.

Chicago, Ill.

S tem naznanjam, da je imelo društvo sv. Alojzija št. 47 K. S. K. J. dne 12. decembra svojo letno sejo, ki se je vršila v lepem redu. Za leto 1916 je bil izvoljen sledeči odbor: Anton Petrič predsednik; Rajmund Maraz podpredsednik; John Wuksinich, fin. tajnik; Frank Kozjek zapisnikar; Martin Kremesec blagajnik; Martin Nemanich zastopnik. Nadzorniki: Frank Kobal, Frank Kozjek in Josip Kremesec. Ravnatelj Anton Smid.

Pri tej seji se je tudi sklenilo, da je pristop v naše društvo za nedoločen čas prost, torej se nudi zopet lepa prilika onim, ki še niste pri nobenem društvu za pristop. Naše društvo plačuje tudi za naprej $6.00 tedenske podpore.

Vse člane, ki so premenili svoja stanovanja, prosim s tem, da naj mi to precej naznanijo; kajti nekateri taki člani zatem godrnajo, da "Glasila" ne dobivajo točno. Temu je vsakdo sam kriv. Vsak član, ki meni pravočasno sporoči premembo naslova bo dobival ta list v redu, kajti jaz premembo precej naznanim na upravništvo. Istotako tudi opozarjam vse člane našega društva, da naj se vsakdo naznani precej če zboli in sicer naravnost pri drugem tajniku sobr. Frank Kozjek. ki stanuje na 2030 W. 23rd St., Chicago, Ill.

Že v štev. 48 našega Glasila sem opomnil in pisal, da mora poravnati vsak član vse svoje asesmente ter zaostanke pri seji dne 12. dec. Vendar je še par članov to prezrlo in zanemarilo. Iste opominjam slednjič, da naj stvar poravnajo do 31. decembra t. l.

Nadalje se je tudi sklenilo, da se vsi člani korporativno vdeležimo sv. maše ob 10. uri na Božič. Vsakdo naj pride že nekaj prej v društveno dvorano.

Konečno voščim vsem članom in članicam K. S. K. J. zdrave in vesele božične praznike, ter srečno novo leto!

Sobratski pozdrav

John Wuksinich, tajnik.
2432 So. Hamlin ave.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika dr. sv. Vida št. 25 K. S. K. J., Cleveland, O.

Pri društveni seji dne 5. dec. t. l. je bilo sklenjeno, da se korporativno vdeležimo sv. maše na božični dan to je 25. decembra ob 10 uri dop. Člani našega društva so vsled tega naprošeni, da se polnoštevilno zberejo v Knausovi dvorani točno ob 3 četrt na 10 uro in vsakdo naj prinese s sabo tudi svojo regalijo.

Dolžnost vsacega člana je, da naj se korporativno vdeleži navedene sv. maše in naj se ne sramuje pripeti društv. regalije na svoja prsa, da s tem pokaže, da je katoličan.

Vsem članom(icam) K. S. K. J. voščim prav vesele božične praznike in srečno, ter uspešno novo leto!

Bratski pozdrav

Josip Russ, tajnik.

NAZNANILO.

Društvo Marije Sedem Žalosti št. 50. K. S. K. J., Allegheny, Pa., bode priredilo dne 31. decembra (na Silvestrov večer) v K. S. Domu na 57. St., Pittsburgh, Pa., veselico. Vsled tega so člani gorinavedenega društva naprošeni, da se te veselice udeležijo v polnem številu. Že več kot 3 leta ni imelo naše društvo nobene veselice, zatorej upam, da bode ta prireditev dobro obiskana od našega članstva. Pridite vsi cenjeni člani (ice), katerim je napredek društva pri srcu. Na tej veselici bode igrala slovenska godba. Zaeno prosimo in uljudno vabimo vsa ostala slovenska društva v mestu Pittsburgh, da se blagovolijo udeležiti te naše veselice tako tudi vsi cenjeni rojaki Clovenci iz naše naselbine in okolice. Za dobro postrežbo bode skrbel odbor.

Navedeno naše društvo je na svoji seji dne 12. t. m. izvolilo sledeči odbor za l. 1916.: Predsednik John Mravintz, 1107 Haslage Av., Allegheny, Pa.; podpredsednik John Štajduhar, 5153 Berlin Alley, Pbgh, Pa.; I. tajnik Frank Trempuš, 4628 Hatfield st., Pittsburgh, Pa.; II. tajnik Josip Kajin, 5164 Butler St., Pbgh, Pa.; zastopnik Nick Prokšelj, 572 Butler St., Etna, Pa., blagajnik Jos. Dolmovič, Hetzel St., Allegheny, Pa.; zapisnikar Jos. Matešič; nadzorni odbor: Peter Klabučar, Math Mravintz II., John Štokan. I. maršal John Gasperič, II. maršal Jos. Ganzel. Zastavonoša ameriške zastave: John Novak, društv. banderonosec Jurij Flajnik II. Bolniški obiskovalci: Frank Tersetič, Nick Jaketič in Nick Matesič. Pregled. knjig: Jos. Spelič, Marko Frankovič in Jury Greguraš.

Kot večletni tajnik se s tem zahvaljujem staremu odboru v letu 1915 za njegovo marljivo poslovanje ,kajti v tem letu je naše društvo tudi lepo napredovalo kar gre hvala v prvi vrsti uradnikom; novemu odboru pa želim l. 1916. tudi obilno uspeha!

Nadalje naznanjam, da je naše društvo z večino glasov sprejelo na svoji seji meseca decembra točko o vpeljavi novega, ali otroškega oddelka. Po našem mnenju bode ta oddelek velike koristi za K. S. K. J.

Z bratskim pozdravom do vseh članov in članic K. S. K. J.

Frank Trempuš, tajnik.

Iz urada društva Marije Sedem Žalosti št. 81 K. S. K. J. Pittsburg, Pa.

Članicam našega društva dajem s tem naznanje, da bomo imele glavno letno zborovanje dne 26. decembra t. l. točno ob 1 uri popoldne. Zatorej so naprošene vse cenj. sosestre, da se udeležijo tega zborovanja v polnem številu, da si izvolijo odbor po svoji volji, da ne bo potem kakega besedičenja.

Članica, ktera se te seje ne udeleži, plača $1. kazni, to pa brez vsakega izgovora razun bolezni.

Ob enem opominjam članice, da naj mi na to sejo prinesejo svoje stare certifikate, katere mi jih še niste oddale, ker čas se bliža, da jih bom morala poslati K. S. K. J. da dobimo druge, kakor že Vam znano.

K sklepu pozdravljam vse člane in članice K. S. K. J. želim jim vesele božične praznike in srečno novo leto 1916!

Josipina Fortun, tajnica.

Iz urada društva sv. Jožefa št. 2, K. S. K. J., Joliet, Ill.

Dne 5. decembra t. l. je imelo zgoraj omenjeno društvo svojo redno mesečno sejo in zaeno volitev odbora za leto 1916. Izvoljeni so bili večinoma zopet stari odborniki tudi za prihodnje leto in sicer:

Anton Golobič, preds.; John Filak, podpredsed.; John Vidmar, I. tajnik, John Kramarič, zapisnikar Anton Glavan, blagajnik; John A. Težak, zastop.; nadzorniki: Nicholas Vraničar, John Plut in Anton Lilek; ravnatelj Martin Papež.

Na tej seji se je tudi sklenilo, da se naj zniža pristop v naše dr. in sicer samo za $1.00. — Zatorej, kdor še ni pri nobenem katol. podpornem društvu, — ima sedaj lepo priliko za pristop k zgori omenjenemu društvu, ker je pristopnina tako majhna. To društvo plačuje celo bolniško podporo za dobo enega leta, drugo leto pa polovico podpore. Zatorej, kor hoče biti pri kakem dobrem podpornem društvu, naj sedaj pristopi k nam, ker je pristop samo $1.00.

Dalje opozarjam vse člane našega društva, ki še kaj društvu za to leto dolgujejo, da to zanesljivo poravnajo pred koncem tega meseca, ker moram ob sklepu leta predložiti nadzornikom čiste knjige ali račune.

Ob enem vošim vesele božične praznike in srečno novo leto vsem članom in članicam dr. sv. Jožefa št. 2, K. S. K. J.!

Sobratski pozdrav,

John Vidmar, tajnik.

Iz urada društva sv. Martina št. 80 Z. K. U., Joliet, Ill.

Tem potom spominjam in prosim vse člane zgoraj omenjenega društva, da se v polnem številu udeležijo prihodnje seje dne 26. decembra v navadnih prostorih stare šole in to točno ob 1 uri popoldne. Na tej seji imamo več važnih stvari na programu. To bode zaeno tudi celoletna seja in volitev odbora za l. 1916.

Konečno voščim vsem članom in prijateljem našega društva vesele božične praznike in srečno, uspešno leto!

Z bratskim pozdravom

Josip Klemenčič predsednik.

To in ono.

V 16. stoletju so bili besednjaki in sv. pismo prava redkost. Prve so hranili samo v posebnih šolah, sv. pismo pa v cerkvah.

* * *

Najmanjša mera velikosti za ruske pešce je 5 čevljev, za konjenike pa 5 čevljev in 3 palce.

* * *

Valček je ples nemškega izvira. Na Angleškem je istega upeljal neki nemški baron pred 100 leti.

* * *

Na Kitajskem se plačuje zdravniške honorarje le, kadar je človek zdrav, bolnikom ni potreba plačevati zdravnikov.

* * *

Slon ima več mišic v svojem rilcu, neko katera druga žival v celem svojem telesu.

* * *

Na filipinskem otočju raste največ raznovrstnega dragocenega lesa. Gotove vrste trdega filipinskega lesa so neprekosljive glede kvalitete.

* * *

Na Nemškem je v raznih mestih 318 spomenikov cesarja Viljema I.

* * *

Nikjer se ne tiska časnikov v tako raznoličnih jezikih, kakor v mestu New York.

Dobrodošla pomoč.

Vsak bolnik gleda na to, kako bi zamogel odpraviti bolečine, ali kake druge težave. Pri boleznih v želodcu in črevesju se čuti običajno hude bolečine in vsled tega je potreba hitre odpomoči s Trinerjevim ameriškim zdravilnim grenkim vinom, ki je v takih slučajih vedno dobrodošel. To vino ogreje naglo črevesje da bo isto zopet v redu delovalo; dalje iztrebi iz telesa vse slabe snovi, ki bi povzročale drugače zastrupljenje v krvi. To vino bode pospešilo prebavo, bo držalo črevesje v redu in bo čistilo kri. To zdravilo ne vsebuje nikakoršnih škodljivih primeskov; isto je popolnoma naravno čisto in izvrstno. To vino utrjuje tudi tek (okus), odstrani zapeko, bolečine v trebuhu, krče in nervoznost. Posebno je priporočati to vino bledim in bolehnim ženskam. Cena $1.00 Dobiva se v lekarnah. Jos. Triner, izdelovalec, 1333—1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

* * *

Otrplo mišičevje in kite zahtevajo Trinerjev Liniment. Drgnite se ž njim dobro in boste vspeha iznenadeni. Ako vas trese mraz, drgnite se s tem Linimentom po prsih in po vratu; pri revmatizmu in nevralgiji pa drgnite obolela mesta. Cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c. (Adv.)

Novice iz stare domovine.

KRANJSKO.

—**Umrli so** v Ljubljani: Mar-jeta Križelj, mestna uboga, 89 let. — Aleksander Balint, Josip Wadkerti Lajps Szilagyi, Marcin Talarzik, Matija Zamuda, Sandor Sahi, Fran Sammer, Vincenc Ramboušek, Jakob Jáy, pešci. — Alojzij Štefanšič, ubožec, 44 let. — Ican Tomat, stolarski pomočnik, 56 let.— Alfred Kristen, topničarski desetnik. — Josip Lapuh in Fran Takacs, pešca. — Marija Morela, bivša postrežnica, 90 let. — Friderik Zobovnik, dninarhiralec, 32 let. — Josip Rotsch, železniški sprevodnik, 37 let. — Anton Jerman, skladiščni delavec, 62 let. — Bogomir Čepon, posestnikov sin, 3 dni. — Lajos Gall, pešec. — Andrej Štrekelj, vojaški delavec. — Urban Lackner, lovec. — Karel Bakos, honvedski pešec. — Josip Razdrh, lovec. — Janos Blaga, pešec. — Matej Kejce, honvedski pešec. — Sandor Gajdan, pešec. — Juri Kerepecky, honvedski desetnik. — Ivana Dolenc, zasebnica, 43 let. — Lovrenc Dolžan, posestnik, 81 let. — Fran Novak, dijak VI. gimn. razreda, 16 let. — Fran Rozman, delavec, 33 let. — Josip Koricky, evidenčni nadzornik v pok., 65 let.

— **Umrl** je v Novem mestu deželnosodni svetnik g. Ivan Toporiš.

— **Umrla** je 13. nov. v deželni bolnišnici Frančiška Bregant, žena strojevodje Alojzija iz Zalokarjeve ulice št. 7, stara 37 let.

— **Mrtvega so našli** leta 1874. rojenega Petra Podgorška na podu pri posestniku Ivanu Dolinšku v Št. Lenartu pri Cerkljah. Imel je rano na glavi. Gotovo je ponoči v temi padel in obležal mrtev.

— **Smrtna vožnja.** Te dni je peljal posestnik Matevž Špilar iz Hrašč tri velike sode vina iz Ložic proti Razdrtemu. Špilar je sedel spredaj na vozu in poleg njega lastnica vina Jožefa Mihelič, gostilničarka iz Hrašč pri Postojni. Ko je voz dospel na klanec, kjer se cesta nagne proti Razdrtemu, je Špilar izročil vajeti gostilničarki, sam je pa skočil na tla, da bi zaviral. Ker je bil pa vinjen, se je izpodtaknil in padel, konja je pa voz z vso silo tiral po klancu nizdol. V divjem diru sta konja dospela na cestno križišče Gorica — Trst, kjer napravi cesta precejšen ovinek, in tu sta priletela v drug težko naložen voz. Voznika je vrglo z voza, a se k sreči ni poškodoval, gostilničarki Mihelič je pa strlo črepinjo. Obsedela je na vozu s sklonjeno glavo — mrtva. Levemu Špilarjevemu konju je ročica predrla trebuh.

— **Železničarja umrla.** Dne 10. nov. sta umrla v dež. bolnici Južef Rotsch, 37 let stari sprevodnik drž. železnice iz Sp. Šiške, rodom Čeh in domačin Anton Jerman, 62 let star delavec v skladišču juž. železnice, stanujoč na Sv. Petra cesti 38. N. p. v. m.

— **Umrl je na Dunaju** Ljubljančan 6. nov. Alojzij Rudolf, c. kr. višji korektor, drž. in dvorne tiskarne. Rajnki je čital veliko let državne zakonike v več jezikih. Prevajal je na nemški jezik tudi Prešernove pesmi in se je prof. Stritar zelo laskavo o njih izrazil.

—**Umrl** je na Dobrovi Josip Zorc, posestnik, mlinar in žagar, po domače Malnarjev oče.

— **Umrl** je dne 1. novembra ponoči v Celovcu c. in kr. polkovnik v p., bivši poveljnik 73. pešpolka, vitez Franc Jožefovega reda, imejitelj vojaškega zaslužnega križca itd., g. Karl Wilde, po dolgem bolehanju. — Umrl je za ranami, dobljenimi v Voliniji, četovodja 15. pešpolka Franc Fabjan, uslužbenec tiskarne Tiskovnega društva v Kranju. — Umrla je tašča g. c. kr. poštnega koncipista v Gradcu dr. Fr. Janžekovića, gospa Marija Smuk, bivša posestnica in mlinarica v Samušanih.

— **Nesreča z zaplenjeno laško puško.** Nesreča je hotela na kolodvoru na Jesenicah, da se je pri skladanju zaplenjenih laških pušk ena izprožila ter zadela 36letnega skladiščnega mojstra Ivana Topolovšek iz Save št. 26. Krogla mu je predrla obe lici. Iskati je moral zdravniške pomoči v deželni bolnici.

— **Nesreča na železnici.** Železniški uslužbenec, dvajsetletni Jožef Zupančič, je šel dne 1. novembra po železniški progi, da bi nastopil nočno službo v čuvajnici pri Gradacu. Nesreča pa je hotela, da je padel ravno, ko je prihajal vlak. Glavo je sicer še odnesel, toda noge so mu ostale pod vlakom, ki mu je razmesaril desno nogo, levo pa odtrgal pri kolenu. Prepeljali so ga v bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandiji.

Ženi z umorom grozil. France Bricelj, 56 let stari zidar iz Bizovika, že osemkrat predkaznovan, je na glasu kot silovit in pijančevanju vdani človek, katera strast ga je privedla, da je bil dan na prošnjo žene zaradi zapravljivosti pod skrbstvo. Od tega časa naprej sovraži svojo ženo in jo preganja. Dne 29. septembra t. l. je prišel nekoliko vinjen domov. Pričel se prepirati z ženo, in ko se mu je ta izognila iz hiše, je skočil obdolženec za njo kričeč: "Sedaj pa moraš crkniti," jo zagrabil za vrat hoteč jo pretepsti. Napadena je v velikem strahu klicala na pomaganje, nakar je soseda zaupila, naj svoje žene ne umori. To je v toliko pomagalo, da jo je spustil, na kar mu je ušla. Obdolženec je pa tekel z odprti množem za njo, a tej se je posrečilo skriti. Ko je šla kasneje na polje, je kričal obdolženec za njo: "Čakaj, te bom že dobil, še nocoj boš crknila," na to se pa postavil z nožem v roki na hišni prag kričeč: "Nobeden ne bode šel notri, jaz sem gospodar." Žena je letela k oskrbniku, ki je obvestil o tem orožnike, kateri so Briceljnu nož odvzeli. Drugo jutro je zopet zagrozil proti ženi, da se kesa, ker ni včeraj dobro naredil, pa da bo to še lahko popravil. Kakšen strah, da je imela pred možem, sledi že iz tega, da se po sodnem zaslišanju sploh ni upala domov. Obdolženec trdi, da vsled pijanosti sploh ne ve, kaj je takrat delal. Obsojen je bil na 2 leti težke ječe.

— **Tretje 5½% avstrijsko vojno posojilo.** — "Mestna hranilnica ljubljanska" je podpisala v smislu odborovega sklepa z dne 5. novembra za svoj račun 3,000,000 tretjega 5½% avstrijskega vojnega posojila. I. in II. vojnega posojila je podpisala za svoj račun 1,300.000 kron; skupaj torej 4,300.000 kron. Hranilnični vlagateljo so podpisali prvega in drugega avstrijsk. vojnega posojila 900.000 kron; III. pa do sedaj 800.000 kron. Uslužbenci "Mestne hranilnice" so podpisali III. vojnega posojila 5000 kron, razen tega pa pisarnični ravnatelj Ivan Hrast še 1000 kron, prej pa tudi že 1000 kron. Skupaj nad 6 milijonov kron. — Doslej ugotovljena in v celi monarhiji podpisana svota znaša okroglo 4 milijarde in 15 milijonov kron, a ta številka se bo še zvišala, ko se urede viseči podpisi. Da nam bo velikost uspeha tembolj jasna, navajamo: Prvo vojno posojilo meseca novembra 1914 je prineslo 2.201,000.000 K, drugo meseca maja 1915. l. 2.696,-000.000 K in tretje v novembru 1915. l. 4.015,000.000 K, skupaj tedaj v enem letu **8.912.000.000 K.** Drugo vojno posojilo je preseglo prvo za 295 milijonov kron, tretje pa drugo za 1319 milijonov kron, torej je tretje posojilo za 1814 milijonov kron višje, nego je bilo prvo. Lep dokaz narodnogospodarske moči in patriotičnega požrtvovanja našega prebivalstva. Največjih podpisalcev, ki so podpisali milijon kron in več, je pri sedanjem tretjem vojnem posojilu 347; podpisali so 1276 milijonov kron, in sicer: 30 bank 404 milijone kron, 47 zavarovalnic, fondov itd. 233 milijonov kron, 78 industrijskih družb 169 milijonov kron, 80 veleindustrijskih tvrdk 130 milijonov, 41 hranilnic 122 milijonov, 16 mest 96 milijonov, 14 članov visoke duhovščine 32 milijonov, 14 članov plemstva 21 milijonov, 7 deželnih odborov 21 milijonov in 7 prometnih podjetij 20 milijonov kron. Bančna podjetja so torej podpisala nad 400 mil., velika industrija pa 300 milijonov, skupaj natančno 806 milij.; ostali veliki podpisovalci 470 milijonov, skupaj tedaj 1276 milijonov kron. Ves ostali znesek t. j. 2739 milijonov kron so pa podpisali tisoči srednjih in malih ljudi in tako se tudi v tem kaže da slone temelji države na širokih ramah ljudstva.

ŠTAJERSKO.

— **Umrl je,** v Boštanju ob Savi veleposestnik, gospod Al. Drmelj, mnogokrat župan, načelnik krajnega šolskega sveta itd. Bil je zelo izobražen in mirnega značaja. Po nekaj tehničnih študijah v Gradcu, je prevzel doma posestvo ter se povsem vglobil v vse stroke kmetijstva. Njegova knjižnica obsega knjige vseh kmetijskih in drugih strok. Poskusil je vsa nanovo priporočena razna semena, obdelovanje zemlje na razne nove načine, a šele, ko se je stvar obnesla, jo je drugim priporočal v posnemanje. Kolikokrat je v spornih zadevah glede posestva poravnal mirnim potom nasprotnike in jih tako obvaroval velikih stroškov in — nepremostnega sovraštva; zato so mu bili občani nemalo hvaležni, in so mu zategadel izkazovali vsestransko zaupanje in spoštovanje. Učil je kmete poznavati zemljiške mape, da so se znali popolnoma dobro orijentirati na njih glede svojih posestev, vse to pa brez vsake lastne koristi, dasi je imel gostilno, zapravil ni nikdo ne vinarja za izkazano mu dobroto. Pri takih razpravah pa je žrtvoval mnogo dragega časa, a le ljudem — v korist. Povedati bi se dalo o blagem rajnkem g. Drmelju še mnogo, a naj zadostujejo te kratke vrstice njemu v časten spomin! Naj v miru počiva! Zapustil je soprogo, dva sina, eden od njiju je v vojni, tri hčere in vnukinjo.

— **Ustreljen lajnar.** Enonogi lajnar v Gradcu, Ivan Praszug, je bil znan z enonogim lajnarjem Habertzem in mu je časih tudi dovolil, da je pri njem prenočil. Ko je Habertz z neko žensko zopet prišel na Plaszugovo stanovanje, se je vnel prepir in Plaszug je Habertza z revolverjem ustrelil. Obsojen je bil na tri leta ječe.

— **Umrl** je v Karlovcu vojak celjskega pešpolka, Hladin Franc 33 let star, Marijedobje, Štajersko.

— **V Dravo je skočila** v Mariboru 18letna natakarica Adela Zoteli.

— *Vinogradi na Spodnjem Štajerskem.* Okrog Ptuja bo vino prav dobro, a posebno veliko ga ne bo, pod Celjem pa je deževje vinogradom močno škodovalo.

— *Obsojeno ovaduštvo.* Iz Celja se poroča: Dne 15. oktobra so bili pri tukajšnjem okrajnem sodišču obsojeni Ivan Detoma, trgovec in gostilničar: Drnjač Franc in Frece Karl, vsi iz Dobja pri Planini, ker so bili lani tamkajšnjega nadučitelja Radoslava Knafliča in župnika Jerneja Vurkelca po krivem obdolžili srbofilstva in izdajstva proti državi. Oba obdolžena sta bila dolgo časa v preiskavi, prvi je bil celo interniran pri vojaškem sodišču v Gradcu, kjer so ga kmalu izpustili, potem ga je na podlagi teh ovadb tožilo celjsko državno pravdništvo, a okrožno sodišče ga je oprostilo vsake krivde in kazni, proti drugemu pa se je obtožba ustavila. Oba po krivem preganjana sta bila proti ovaduhom že lani vložila tožbo radi prestopka žaljenja časti. Detoma je bil obsojen na tri. Drnjač na dva meseca, a Frece na šest tednov zapora, vsi z dvema trdim ležiščem in z enim postom na teden.

PRIMORSKO.

— **Padel je junaške smrti** na severnem bojišču Ignacij Berginc iz Čezsoče, brat Antona Berginca, t. č. štabnega vodje 5. črnovojniškega pešpolka.

— **Padel je** na soški fronti praporščak knez Fedor Borelli, iz znane stare hrvatske dalmatinske knežje rodbine Borellijev. Njegov brat knez Folko Borelli se nahaja v ruskem vjetništvu.

— **Smrtna kosa.** V pondeljek, dne 8. novembra je umrla v bolnišnici v Trstu Frančiška Jerkič roj. Breščak, žena železniškega uradnika Franca Jerkiča iz Dobraveli na Vipavskem. Poročena je bila šele marca meseca letošnjega leta. Dan pozneje je odšel mož — France Jerkič — z marškompanijo v Karpate. Zadnjič je pisal iz Ljubljane, potem pa ni več o njem ne duha ne sluha.

— **Žrtev laške granate.** Poškodovana je bila pred nekaj dnevi od laške granate 26letna Jožefa Bajt, žena kajžarja Antona iz Tolmina št. 123. Z vojaškim transportom je bila pripeljana v ljubljansko deželno bolnišnico.

— **Dr. Rybař,** ki je bil nekaj časa v bolnišnici, je ozdravel in je zapustil bolnišnico. Povrnil se je v službo — na novo službeno mesto. Njegov naslov pe: K. u. k. Etappenassistentz, Komp. Nr. 1, vojna pošta št. 608.

— **Padel je** na soški fronti trgovec A. Bibitsch iz Beljaka.

— **Trg Kanal v Soški dolini.** Kdor se je peljal po novi planinski železnici, je rad ogledoval od Sv. Lucije dalje krasoto Soče in oko mu je zadovoljno obstalo na trgu Kanalu, kjer krene slavna cesta iz Gor na levo stran Soče. Most, ki pelje čez Sočo, je bil razstreljen hitro po napovedi vojne s strani Italije. Kanal je v Soški dolini jako važen kraj, od tu je imela kdaj teči železnica skozi gorovje na italijansko ravnino. Ko se je razpravljalo o novih zvezah iz notranjosti naše države v ozemlje obljube zavez. Italije, so Italijani kazali na Kanal, odkoder bi se napravil velik predor, ki bi ustvarjal doslej najkrajšo zvezo s severno Italijo iz naše monarhije. Avstrijski Italijani so se pehali za železnico Gorica—Červinjan, oni v kraljestvu so se izrekali proti in kazali na Kanal kot ono točko, na kateri naj krene zveza z Italijo. Kanal je naravno središče bližnjega pogorja na levem in desnem bregu Soče, v Kanalu je okrajno sodišče, dekanija, trirazredna šola, cestni odbor kanalskega okraja, vojaško postajno poveljništvo, ker je od tam meja blizu in so nad Kanalom strategično važne točke, je bilo zadnja leta tam mnogo vojaštva in mnogo proučavanja kanalskega ozemlja; v Kanalu je pošta, davkarija, notarijat, goriški odvetniki so imeli dosti posla v Kanalu, živela je dobro tudi trgovina in obrt. Kanal ima v lepi višinski legi grad, ki je bil nekoč last vojvode Blacas, pred vojno so bili vojaki v njem. V narodnem oziru je Kanal zaveden slovenski trg, tam okoli polovice preteklega stoletja je strašila po njem nekoliko furlanščina, ki pa se je potopila kmalu v slovenstvu. Kanal ima narodno čitalnico, ki je bila ustanovljena dne 7. novembra 1867, torej bo te dneve 48 let njene ustanovitve, od istega časa ima čitalnica svileno trobojnico. Tam je dalje veteransko društvo, ognjegasno društvo, sadjarsko in vinarsko društvo, okrajna posojilnica, zavarovalnica za govejo živino na Marijacelju, torej dosti narodnega, izobraževalnega, gospodarskega delovanja. H Kanalu spadajo: davčne občine Bodrež, Gorenja vas, Idrija, Morsko, Vrh, prebivalstva je v občini okoli 2000. Županoval je v Kanalu sedaj gosp. Ivan Gorjup, posestnik in gostilničar, ki je tudi deželni poslanec. Nahaja se sedaj v Ljubljani.

NA PRODAJ

je **farma,** obsegajoča 20 akrov v lepem kraju za nizko ceno $850.00 Zemlja je ondi rodovitna, podnebje in voda zdrava. 10 akrov je že izčiščenih ter zagrajenih z visoko in trdno žično ograjo. Na ostalem zemljišču je še nekaj lesa za posekati. Novo hiša, hlev s skednjem, velik kurnik in vodnjak.

Pišite za pojasnila na:
HIRT KAROLY
4018 Calumet Ave
CHICAGO, ILL.
(Adv. No 48 — 51.)

V MIRNEM ČASU.

Na Trinerjevem stenskem koledarju za l. 1916 je videti krasno sliko o bogastvu narave in prosperitete v mirnem času. Dalje kako se po suhem in po vodi pošilja na svetovni trg zemeljske pridelke in konečno, kako veselje navdaja svet v mirnem času.

Ako želite en tak koledar, pošljite 10 centov v poštnih znamkah na:

Mr Jos. Triner, 1333—1339
So. Ashland Ave,
Chicago, Ill.
(Adv. No 48 — 50.)

KATARINA TERLEP

izučena slovenska babica so toplo priporoča slovenskim ženam v mestu **La Salle, Ill. in bližnji okolici.**

Začasno sem nastanjena pri rojaku **Frank Gregorčić, 101 Main St., La Salle, Ill.** Telefon: W. 462.

(Adv. 50—1.)

K 100 VELJA SEDAJ LE $14.40

Za $14.40 Vam pošljem sedaj 100 Kron v staro domovino.

Če želite svojcem v staro domovino poslati kakšno **božično darilo** v obliki denarja, se Vam nudi sedaj najlepša prilika. Ne zamudite časa. Pošiljatve so jamčene.

Tudi izdelujem vsakovrstne pravoveljavne listine in izvršujem vse, v notarsko stroko spadajoče zadeve za Združene države in staro domovino.

Se Vam priporočam spoštovanjem

JOSIP ZALAR,
1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Naznanilo in priporočilo.

S tem vljudno naznanjam vsem cenjenim odjemalcem, da sem se vsled naraščajočega prometa v moji trgovini, začetkom decembra t. l. preselil iz Jolieta, Ill., v

CHICAGO, ILL., NA 1827 W. 22nd STREET.

Da sem se preselil v večje mesto, ali razširil svojo obrt je jasen dokaz, da je A. Horwatov **importiran kranjski brinjevec, slivovec in tropinovec** v resnici dobra pijača, zato je tudi vsestransko priljubljen.

Edina slovenska importna tvrdka A. Horwat izdeluje iz kranjskih zelišč tudi **Zdravilno grenko vino** in **Kranjski grenčec,** ki prekaša vse druge, tevrstne pijače in je človeku v krepčanje ter zdravje.

Jaz prodajam blago tudi ceneje, kakor katera druga tvrdka in to pa zato, ker opravljam večinoma sam vse posle.

Cenjenim odjemalcem se še vnaprej toplo priporočam.

Z velespoštovanjem

A. HORWAT,
1827 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Telefon: Canal 2638.

MATH GRILL

SLOVENSKA GOSTILNA

1847 W. 22nd St., Chicago, Ill.
(blizu So. Lincoln St.)

kjer se prodaja izborna, vsakovrstna pijača, unijske smodke, osobito pa **pristno domače vino iz najboljšega newyorškega grozdja.**

Biljardna miza je prijateljem biljardne igre vedno na razpolago.

Slovencem se najtopleje priporočam za obilen obisk.

Imam še nekaj takih priveskov in brošk za člane in članice K. S. K. J. v zalogi in jih prodajam: fino pozlačene po $2.00 (prej $3.00). 14 kar. zlate po $6.00 (prej $8.00). Imam jih v zalogi samo jaz.

F. Kerže,
2711 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

POSKUSITE

zaboj najboljše pive

"OLD LAGER"

katero izdeluje

Citizens Brewing Co.,
v Joliet, Ill.

North Collins Street.

Both Phones: 272.

Z $1.00

se otvori lahko pri nas

hranilno vlogo

katera se obrestuje po 3%

Joliet Trust & Savings Bank
114 N. Chicago Street
JOLIET, ILL.

Ta banka je pod državnim nadzorstvom.

Francoski spisal Paul Bourget.— Poslovenil A. K.

KANDIDAT.

(Konec.)

IV.

Abbé Pierron še ni odpotoval. V majhni sobi, ki je služila duhovniku za pisarno, je našel Montbrun profesora dogmatike, katerega so njegovi politični nasprotniki opisovali na zadnjem shodu kot mračnjaka, ki je vodil boj zoper republiko.

Duhovnik je zabijal žreblje v zaboj knjig. Prazni predali knjižnice so bili edino znamenje, ki je kazalo, da se ta borna celica prazni. Miza, par stolov, naslonjač, klečavnik in pod mizo tanka preproga, to je bila vsa oprava te sobe, ki je Sulpicijanu služila dvajset let. Na pisalniku je stal križ, in drugi križ je visel nad klečavnikom. Štirje bakrorezi s svetimi podobami so krasili stene, poleg njih je visela slika starega duhovnika, sklonjenega nad naslonjačem, z rožnim vencem med prsti; to je bil baje prvi predmik tega reda: "Srečen duhoven, ki trpi, ker biti žrtev, to je njegov poklic." Pojasnjevale so asceničino življenje M. Pierrona. Slednji je bil majhen čokat mož, kateremu zatajevanje ni zmanjšalo polnokrvnosti, ki je oblivala z rdečico njegova široka lica. Toda poteze na ustih in očeh so dajale temu obrazu tak duhovit izraz, da človek vpričo tega moža ni videl drugega, kakor ustnice, od katerih so izžarivale apostolske besede, in oči, iz katerih je kipela živa vera. Z ljubeznjivim nasmehljajem sprejme Montbruna, rekoč:

"Oh! predragi gospod, kako ste ljubeznjivi; saj ste mi gotovo prinesli novice o svoji izvolitvi, da me tolažite pri odhodu!... Kajti odločeno je. Ravno sem vam hotel pisati. Škof mi je preskrbel drugo mesto. On je mnenja, da kar najhitreje zapustim semenišče. Gotovo je, da moramo vsi oditi. Pa vendar; dejstvo, da jaz nisem več tu, način, kako so me ovajali na govorniškem odru, morda pripomore, da se za druge pridobi čas... Nocoj odidem... Žrtev je bila težka. Pomislite: Dolgo vrsto let sem poučeval bogoslovce in sedaj se moram v petinšestdesetem letu priučiti poslu voditelja ženske kongregacije!" Imenoval je nek ženski red v drugem mestu škofije. "Toda to je poizkušnja, ki jo je Bog poslal. Bog nas nikoli ne blagoslavlja bolj nego kadar nas izkuša."

"Dovolite mi," odgovori Montbrun, "da nimam nikakega ozira na naše jakobince in posebej še na Brillaulta, ker je bil vzrok vaše poizkušnje..."

"Dovoljujem Vam, da se borite zlasti proti Brillaultu in proti njegovemu varovancu Lartailu, in da si osvojite mandat," dé Pierron smehljajoje se. "Sedaj se ga za to, da se vse stori, da vržete te tirane... Do tega bo prišlo, verjemite... Jaz vam ponovim: Vsled krivičnih postav, ki so jih skovali zadnja leta, morali bomo vsi zapustiti veliko semenišče. Ti gospodje bodo storili kakor jaz. Čakali bomo. Človek je dovolj močan, kadar želi samo to, da se zgodi božja volja. In mi se bomo vsi povrnili v svoje hiše... Poglejte..." Odgrnil je zastor od okna ter pokazal na širno poslopje, v katerem je on imel zase le majhen kotiček v zadnjem nadstropju. Ta stavba, na kateri se je spoznalo sedemnajsto stoletje, se je veličastno dvigala krog notranjega dvorišča, nasajenega z gigantskimi nasadi: "Da poglejte in pojdite v mislih za sto let nazaj. Bili so to še isti kamni, ista tla, ista drevesa. Veliko semenišče je bilo zaplenjeno. Učenci M. Oliera so bili odtod pregnani. Nekateri so morali Francijo zapustiti, drugi so se skrivali, nekateri so pa stokali po ječah, pričakujoč smrti. Tako je bilo leta 1793. Leta 1805., ravno sto let je tega, pa smo semenišča zopet dobili. Zopet smo pričeli vzgojevati delavce za dušno pastirstvo.. Topot se naznanja zopet preganjanje. Mogoče bo krajše... Kako ne bi upali, ko zadostuje samo da dobimo še petdeset poslancev. Kmalu bomo videli ali jih bomo dobili že sedaj. "Kaj vi mislite, kaki bodo uspehi?"

"Včeraj zvečer je slabo pokazalo," odgovori Montbrun. "Sedaj pa mislim, da imam za naše mesto uspeh v rokah, če hočem."

"Če hočete?" de M. Pierron, "Res, za tako ceno morate hoteti, razumete, za vsako ceno!"

"Morda ne boste več tako mislili, ko vam pojasnim, pod katerimi pogoji mi je ta uspeh na razpolago." — In brez uvoda pove kandidat vse podrobnosti o večeru prejšnjega dne. Pripovedoval mu je o Brillaultovem vedenju na shodu, o divjih izbruhih od Lartaile najete druhali, o vpitju, žaljenjih, kako se je zaman trudil, da bi ga poslušali, kako se je vrnil nepričakovano domov brez uspeha! Kako nepričakovano je prišla k njemu pomoč, kako ponudbo mu je prinesla služkinja. Bolj ko je kandidat to pripovedoval, bolj se je izražala na licih redovnika nekaka bolestna tesnoba, ki nikakor ni bila v soglasju z njegovo navadno veselostjo. Ko je Montbrun končal svoje poročilo, redovnik poklekne za par trenotkov, nato se hitro dvigne in reče:

"Kje so pisma?"

"Tukaj," odvrne Montbrun ter mu poda zavoj. Duhovnik raztrga ovitek, na katerem je bil napisan naslov na ime M. Brillaulta, pogleda list belega papirja, zavije pisma zopet nazaj ter zapečati vse skupaj z voskom, v katerega vtisne denar, ki ga je vzel iz svojega žepa. Nato vpraša: "Veste li, kje stanuje M. Lartail?" Ko potem napiše ulico in številko, pozvoni ter izroči zabojček služabniku, rekoč: "Nesite to takoj, kamor je naslovljeno. Idite prav do stanovanja, da ta zavoj ne bo ležal pri vratarju. Pojasnil ne dajte nikakih." In ko je sel odšel, vzklikne:

"Oh, že to je preveč, da so bila ta pisma dve uri v vaših rokah, moj dragi, veliko preveč. Orožje nam je sicer na razpolago, a mi ga ne smemo rabiti."

"Samo zato sem prišel, da se vi zame odločite, gospod Pierron... Pa vseeno," pristavi, "moja izvolitev je bila zagotovljena in moj poraz je sedaj tudi. Menite li, da bi naši nasprotniki v takem slučaju kaj pomišljali, ali bi uporabili tako orožje ali še slabejše? Brillaultov govor proti vaši družbi in proti vam, sinočnja seja proti meni in potem to, kar ste sedaj vi storili, sedaj lahko rečem proti nam, kar sva sedaj storila midva — tako dela naša stranka s svojimi nasprotniki že sto let... Na ta način bomo vedno premagani."

"Na ta način bomo zmagali," odvrne živahno redovnik, "ne sicer danes, tudi ne jutri ali pojutrišnjem, toda zmagali bomo, samo da ne bomo ubirali njihove poti..." Te besede je povdarjal skoro slovesno.

Dovolj imam še dela. Moram biti pripravljen za svoj vlak, in treba da pohitim... Dovolite."

In pričel je zopet zbijati zaboj knjig ,smehljao se Montbrunu s svojo dobrovolnostjo ,ki se mu je zopet povrnila. Očividno se ni hotel več razgovarjati o tem predmetu. Mladi mož pa je molčal ter ga gledal pri tem težaškem opravilu. Kot kandidat, kakor si je dejal, je vedel že naprej, da bo premagan, in bil je srečen, da gre v bitko, četudi s prepričanjem da jo izgubi, samo, da se bo boril za stvar, ki so ji služili možje, kakor je bil ta duhovnik, ki se je ravnokar enostavno odrekel in tudi njega na to pripravil, da se je odpovedal gotovemu, a nizkotnemu maščevanju. Oči so se mu znova obrnile proti oknu. Preko poslopja velikega semenišča je opazoval strehe starih mestnih poslopij, cerkvene zvonike, priče preteklosti, v kateri je zgodovinar živel in upal. Neka vznemirjenost se mu je vzbudila, ki pa je bila ravno nasprotna, kakor prejšnji večer. Razumel je, da sta se redovnik in on zibala v onih mislih in čutilih, v katerih so si želeli nekdanji boritelji tega starega mesta in stare Francije pri svojih naslednikih; in v duhu je ponavljal zatrdilo Pierronovo: "Da, mi zmagamo! Prej ali pozneje mi zmagamo s tem, da nasprotnikom ne bomo podobni v njih nakanah in s tem, da bomo v zvezi z našimi pokojniki."

FRANC PIRC

apostolski misijonar med Indijanci v Severni Ameriki.

(Dalje.)

Odkritosrčno moram spoznati, da sem mirnodušno sprejel žalostno vest o zgubi vseh reči, ki sem jih vzel iz Evrope s seboj. Popolnoma sem se udal previdnosti božji, ki mi je poslala to skušnjo, ko sem zvedel, da so zgorele v strašnem požaru v Novem Yorku vse moje lepe knjige, vsa obleka, vsa lepa cerkvena oprava in veliko druzih, za misijon potrebnih reči. Vendar pa mi velikokrat stopijo solze v oči, ko moram opravljati daritev sv. maše v napol postavljeni leseni cerkvi, ali pa iz brezovega lubja sestavljeni kapelici, — ko sem bil dosihdob vajen, opravljati službo božjo v veličastnih, zidanih cerkvah. Za altar mi je navadna miza, pregrnjena s platnenim prtom. Težko mi dé, ko pristopim v slabi, raztrgani, — pa še izposojeni mašni obleki k altarju in zavživam Kri Jezusovo iz cinastega keliha. Vendar ima moja duša pri vsem tem mnogo tolažbe in dušnega veselja, ker skoro vsaki dan pri sv. maši izpraznim svoj cinasti ciborij med revne, v koce zagrnjene Indijance, deleč jim kruh večnega življenja; ali pa, ko nesem slednjo popotnico bolnim prebivalcem gozdov v burzi*) iz brezovega lubja, ter jo prejmo z večjo pobožnostjo, kakor v Evropi iz zlate posode.

Katoliškim misijonarjem v Ameriki je treba trpeti marsikako pomanjkanje in težavo; bojevati se jim je z raznimi zaprekami. Pa nepopisljiva gorečnost novospreobrnencev in pobožnost revnih Indijanov, ki so nam udani iz vse duše, sladi nam vso grenkobo z dušno tolažbo, ktere bi ne zamenjali za vse prijetnosti v Evropi.

Čislamo se srečne, da nas je poklicala božja Previdnost v ta daljni kraj, da obdelujemo tu vinograd Gospodov, kjer vidimo sad našega truda in potu, ter blagoslov božji pri našem delu.

V Šmariji početkoma s svojim delovanjem ni dosegel toliko, kolikor je bil poprej upal. Bili so prebivalci tega mesta večinoma sprideni Francozi; brigali so se jako malo za božjo besedo in službo. Že je mislil zapustiti kraj in iti oznanovat sv. evangelij vrednejšim. Njegova modra gorečnost in ljubeznivost pa mu je slednjič odprla tudi srca teh mlačnih kristjanov.

"V tem misijonu so me sprejeli s francosko prijaznostjo in vljudnostjo," piše dne 15. decembra 1837. leta Leopoldinski družbi. "Neki pobožni kupec me je prav prijazno sprejel v svojo hišo. Ko pa sem pričel svoje misijonsko delo, prepričal sem se na veliko žalost, da so prebivalci tega katoliškega mesta večinoma le po imenu kristjani. V resnici pa so udani vsem strastem in žive med Indijanci bolj razuzdano, nego malikovalski Indijanci. Prav malo jih je prišlo k službi božji, le malo jih je znalo moliti. K spovedi pa skoro nihče ni prišel. Za cerkvene in božje zapovedi se pa ni nihče briga.

Leta 1835. je v tem kraju misijonaril vneti duhovnik Hečer, iz družbe redemptoristov, kot prvi stalni misijonar. Pri vsej svoji apostoljski gorečnosti je omečil le malo src; ni mogel doseči svojega blagega namena. Zategadelj je po besedah sv. pisma otresel prah svojih čevelj in šel, da oznanuje po druzih krajih z večjim pridom božjo besedo. Ravno isto bi bil storil tudi jaz, da mi ni zima, ali bolje božja previdnost, zaprla pota. V tem žalostnem stanu vendar nisem zgubil upanja na božjo pomoč in usmiljenje, če tudi se nisem nadejal, da bi dosti kaj opravil. Ko sem vse dobro premislil in prevdaril, pričnem svoje delovanje z otroci. Oznanil sem šolski poduk za otroke in povabil male, naj pridejo vsaki dan k meni, da zasadim v njih nepopačena srca nauk sv. vere. S prijaznim, ljubeznjivim občevanjem, učenjem in raznimi majhnimi darili sem kmalu pridobil srca ljube mladine v toliki meri, da je bilo od ranega jutra do pozne noči vso zimo moje stanovanje kar natlačeno otrok. Stariši, videči, tako dober uspeh in napredek pri svojih otrocih, bili so jako veseli. Jeli so se sami sramovati svoje mlačnosti in nevere, ko so videli svoje otroke tako lepo moliti. Pričeli so se sami učiti moliti, obiskovati službo božjo in poslušati moj poduk. Kmalu sem doživel veselje, da so stariši s svojimi otroci vred opravili prvo spoved. Mnogokrat so me oblile solze, ko so priletni ljudje z gorečo svečo v roki pristopili prvikrat v svojemu življenju k mizi Gospodovi, dasi so bili od otroške dobe katoličani; — ali pa, ko so protestantje molili očitno apostolsko vero ter se odpovedali zmotam; in ko so mnogi divjaki s sv. krstom množili število naše krščanske črede. Tako se je moja žalost spremenila v veselje. Gospod je obilno blagoslovil moj trud ter me poplačal z dušnim veseljem

Jako občutljive Francoze si zamoreš pridobiti le z ljubeznijo, ganljivim podukom in dobro osnovanimi govori. Z ostro pridigo bi pokvaril vse. Jako krotkim in pohlevnim malikovalskim Indijanom pa zamoreš blažilno seme sv. vere s tihim, milim glasom, v kratkih stavkih, kakor v pogovoru vsaditi v srce. Glasen govor je zopern njihovemu jako dobremu sluhu; dolga pridiga pa ni primerna slabi zmožnosti. Vendar se Indijani pri poduku ne utrudijo tako hitro, kakor belokožci. Po omenjenem načinu sem čestokrat poučeval Indijance po štiri do šest ur, in vendar ni opešala njih pazljivost.

Tako mora misijonar pogostokrat način poduka, ki je navaden v domovini, čisto spremeniti, ter ga vravnati po potrebi, značaju in zmožnosti onega naroda, med kterim oznanuje sveto vero.'

Iz Šmarije je po letu g. Pirc med divjaki po okolici širil luč sv. vere. Ker je imel z misijonom v Šmariji ter s stavbo nove cerkve dovolj opraviti, šel je to leto le na otok sv. Jožefa in v Kahmitigong, ki je dva dni hoda proti vzhodu od Šmarije (Sault Ste. Marie.)

Na otoku sv. Jožefa ni dosegel svojega namena. Ko je namreč poučeval v krščanski veri kakih petdeset Indijancev ter jih pripravljal za sv. krst, zvabi jih tak beli pagan z zvijačo na svojo barko ter odpelje daleč proč. S pijačami jih je pridržal pri sebi dotlej, da je g. Pirc zapustil otok. Le tri Indijance je krstil na tem otoku. Stroškov za pot in druge reči je imel nad 80 gld. Otrok in žen zapeljanih divjakov pa ni smel krstiti, ker ti ne smejo ničesa storiti pri Indijancih brez moževega dovoljenja. Odpeljal jih je kupec iz sebičnosti, da ne bi s krščanstvom sprejeli tudi olike in se mu ne dali več prekaniti.

(Dalje prihodnjič.)

(* Burza je torbica, v kateri nosi mašnik bolnikom presv. Rešnje Telo.)

KOLEDARJI!

Še nikdar poprej nisem imel tako fino in moderno izdelanih stenskih koledarjev, kakor so za leto 1916; vsled tega jih priporočam cenjenim rojakom za naročbo. Koledarji so zelo veliki; razdeljeni v 12 listov in za vsaki mesec prinašajo drugačne slike. Tiskani so v dveh barvah: modra in rudeča, s katero so zaznamovane tudi nedelje in prazniki.

Ti stenski koledarji so pravi kras za vsako hišo, ali za vsako družino. Ker jih naročim vsako leto po 10.000 zato jih dobim ceneje. Vi ga lahko dobite za 14c, ako mi pošljete ta znesek v poštnih znamkah; pri tem je poštnina že upošteta.

Pišite po enega! Upam, da boste naročilo ponovili. Naročila se bodo točno izvrševala. Pošiljam jih, kamorkoli želite. Vselej pa prosim natančen naslov naročnika, ako pišete zase, ali za koga druzega.

Pišite na:

A. GRDINA
6127 St. Clair Ave,
CLEVELAND, OHIO.

"ZA VSEBINO OGLASOV je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor določa zakon"

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepričal, da dospejo denarne pošiljatve tudi sedaj zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljatve v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

K 100 velja sedaj samo $14.80, K 50 samo $7.55
s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VRNIMO SE!

V LEKARNAH

CENA $1,00

Prav radi se spominjamo onih dni, ko smo bili krepki in polni zdravja in življenja, in ko si bil v zvesti, da je ta svet nebeški raj, poln sreče in veselja za nas. Kaj nas je zadelo, da nismo več onega mnenja; da smo premenili svoje navade in se odtujili od srednje poti, ki se imenuje zmernost v vsaki stvari? Vrnimo se k starim navadam, k navadni hrani, k bolj resnemu delu, k svežemu zraku, a zlasti pa moramo pazno skrbeti za svoje prebavne organe, da preprečimo zabasanost in nje posledice, ter slabost in nervoznost. Kakor hitro opazimo nered, ne pozabimo na

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

To zdravilo je jako važnega pomena, ker pospešuje delovanje prebavnih organov in tako nam povrne prejšnje navadno zdravje za dobo dokler zopet ne pademo v razvade.

To zdravilo tudi —

PREKINE BOLEČINE IZ DROBJA,
ODSTRANI ZABASANOST,
DOPRINESE OKUS DO HRANE,
POMAGA PREBAVLJATI,
OKREPČA PREBAVNO MOČ,
OHRANI ORGANE DELAVNE,
ODSTRANI NERVOZNOST.

Urejuje, okrepčuje, daje novo moč, prepreči in odstrani zabasanost, potolaži glavobol, daje pomoč dekletom in ženam v slučaju neprilik, ter vseh drugih enakih boleznih.

Ako hočete preprečiti bolečine, imejte vedno priročno TRINERJEV LINIMENT in ribljite telo z njim kadar čutite najmanjšo bolest, bodisi revmatično ali nevralgično. Cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.

Jos. Triner

Izdelovatelj

1333-39 S. ASHLAND AVENUE CHICAGO, ILLINOIS

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovencem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če živite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Združ. držav.

Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kursu. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslopje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.

Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $300,000.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.

2711 So. Millard Avenue
Chicago, Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

Pozor krajevna društva K. S. K. J.

Kadar potrebujete nova društvena pravila, pisma ali koverte, vstopnice za razne veselice ali druge tiskovine, obrnite se tudi na:

Narodno Tiskarno

2146-2150 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS

Ta Vam bode izvršila vse tiskovine v najboljšo zadovoljnost glede cene in ličnega dela. Pri nas je vse osobje unijsko. Imamo tudi Slovence zaposlene.—Osobito Vam priporočamo zelo pripravne in prikladne "Vplačilne knjižice" za člane, ali članice, katere rabijo tajniki ali blagajniki pri mesečnih sejah. Te knjižice so sestavljene zelo praktično za vsako društvo. Imajo posebno razdelbo vplačevanj in potrdila za 10 ali 20 let. Razdelba assementov je narejena na posebni tabelici in na podlagi "National Fraternal Congress Rate". Knjižice so tiskane ali narejene v malem žepnem formatu in so trdo vezane. Pišite po vzorec, kojega Vam dopošljemo takoj brezplačno.

Opomba: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote."

Martin Nemanich

slovenska gostilna in restavracija

Rojaki Slovenci vedno dobrodošli!

Zaloga in prodaja pristnega

domačega vina.

Telefon: Canal 80

1900 W. 22nd St. Chicago, Ill.

ZA PRAZNIKE

si bode gotovo marsikdo privoščil tudi kapljico dobre pijače, ki nam ogreva srce in krepi naše telo.

Pri meni je taka kapljica doma. Imam v zalogi pristno, doma sprešano belo in rdeče vino, katero točim na drobno in na galone. Enako priporočam tudi svojo zalogo finih likerjev in druzega raznovrstna žganja.

Za obilna naročila in poset se toplo priporoča:

JOSIP PERKO

slovenski gostilničar

2236 So. Wood St., Chicago, Ill., Telefon: Canal 298.

DOMAČA NARAVNA OHIJSKA VINA
kakor DELAWARE, CATAWBA in CONKORD
prodaja

JOSIP SVETE

1780-82 E. 28th St., Lorain, Ohio

CONCORD RDEČE VINO	CATAWBA BELO VINO
60c. galona.	80c. galona

Te cene veljajo od 25 galonov naprej, pri manjih naročilih cene po dogovoru. Pri teh cenah je vojni davek že vračunan.

—Vina so popolnoma naravna, kar jamčim.—
Naročilu je treba pridejati denar ali Money Order.

Iz urada Stavbinskega in Posojilnega Društva "Slovenski Dom", Chicago, Ill.

P. n.

S tem se naznanja sl. občinstvu v Chicagu in okolici, da bode izdalo gorinavedno društvo dne 4. januarja 1916. 30. serijo delnic kakor po navadi. Delnice se delijo v dva oddelka in sicer so za dobiti po 12 in pol centa in po 25c ena; dobijo se na stanovanju društvenega tajnika na 1840 West 23rd St., Chicago, Ill., ali pa pri društvenih sejah vsak torek zvečer. Seje se vršijo v naši slovenski cerkveni dvorani.

Zaeno tudi naznanjamo, da se bode ustanovila za North Side posebna podružnična pisarna našega društva, ako se zglasi zadostno število rojakov za nakup delnic na North Side. Ta podružnica bode otvorjena pri rojaku Jakob Kos, 643 Milwaukee Ave.

Rojaki in rojakinje:—Vsakdo izmed Vas je morda že gotovo slišal, da je naše društvo eno, izmed najboljših gospodarskih društev, kar jih imajo Slovenci v Ameriki in vsled tega smo chikaški Slovenci lahko ponosni. Vsakdo je pa tudi že slišal ali čital, da je denar, naložen na posestva, ali nepremičnine najbolj varno naložen. Čemu bi dajali torej Vaš prihranjeni denar v razne banke, kjer dobite le po 3% obresti, ali pa še toliko ne? Ali ni Vaš denar vreden tega, da bi Vam donašal po **6% obresti? katere daje naše društvo.**

Premislite malo in potem sodite sami, če je naše društvo tudi za Vas koristno, ali ne? Prepričani smo, da boste rekli: Da! tako društvo je za vsakega koristno. Torej, ako je koristno drugim, zakaj bi se ne poslužili te priložnosti tudi Vi? da bi postali član Stavbinskega in posojilnega društva "Slovenski Dom" v Chicagu. Zakaj bi se tudi Vi ne vdeležili koristi in dobrot, ki jih daje svojim članom to društvo? Vsled tega, cenjeni rojaki ne premišljajte dolgo in ne odlašajte, ampak pristopite v naše društvo "Slovenski Dom". Prispevki so tako nizki, da jih vsakdo lahko pogreša, Vi pa boste želi enkrat le sad Vašega hranjevanja.

Da je temu resnica naj omenimo, da je naše društvo v teku 7 let izplačalo svojim članom za 257 poteklih delnic že znesek.....$21.202.50
Za narastle obresti.....$ 4.497.50

Torej skupaj $25.700.00

Ali ni to lep napredek, za tako kratko dobo 7 let, ki more razveseliti vsakega? Skupni uknjiženi prejemki so znašali v tem času ogromno svoto **$149.639.63.** Zatorej cenjeni rojaki: pristopite v to društvo. Vzemite na primer samo 10 delnic. V teku 6 let in 4 mesecev boste plačevali po **$2.50** na teden ali skupaj.....**$ 825.00**
Naše društvo Vam bode plačalo za obresti, ali dobiček.....**$ 175.00**

Tako Vi dobite skupaj.....**$1000.00**

Zadnji čas je torej, da se zbudimo in stavimo vse svoje moči v ta namen, ter pričnemo z resnim in združenim delom tudi na gospodarskem polju!

Kakor že omenjeno, dobite vsa pojasnila lahko pri tajniku tega društva, ali pa pri kakem drugem odborniku.

Naj še navedemo, da posluje v državi Illinois 608 sličnih stavbinskih in posojilnih društev, ki zavzemajo skupno glavnico **$90,572.343.45.** Poslovanje vseh teh društev je pod strogim nadzorstvom državnih preglednikov; vsled tega se Vam ni potreba bati, da bi kaj izgubili, kajti vse se mora voditi pravilno in v redu, kakor v to določa in zahteva postava države Illinois. **In pod tako državno nadzorstvo spada tudi naše društvo.**

Naše društvo ima sedaj izposojenega na zemljiščih.....$60.000.00
Na knjigah .....$ 5.850.00
Ročna blagajna znaša.....$ 701.63

Skupno premoženje znaša torej.....**$66.551.63**

Iz tega je posneti, da naše društvo lepo napreduje, in da je vredno vsega zaupanja.

Rojaki in rojakinje! Sedaj se Vam nudi torej lepa prilika za pristop ker se nam bliža Novo leto. Odločite se še Vi za to, da bode bodoče leto za Vas uspešno. To boste pa edinole dosegli, ako se odločite za hranjevanje Vašega prisluženega denarja. Domače hranilno društvo imate v svoji sredini vedno na razpolago. **Svoji k svojim!**

Konečno želimo vsem cenjenim rojakom in rojakinjam prav vesele, zdrave in zadovoljne božične praznike in srečno, ter uspešno novo leto 1916.

Odbor:

Louis Duller, predsednik.
Anton Kremesec, podpredsednik.
Josip Steblay, tajnik.
Frank Banich, blagajnik.
Pomožna tajnika: Louis Duller, ml. in Jos. Zupancich.

Nadzorniki:

Jos. Zupancich, Frank Kosmach, Andrew Babtistek, Frank Kobal, Frank Kozjek, Joe Perko, Martin Senica, Frank Jurjovec, John Petrovcich ml.

Joseph Steblay, tajnik, 1840 W. 23. St., Chicago, Ill.—Telefon: Canal 1984.

Velika razprodaja

Zaradi pretoplega jesenskega in zimskega vremena smo primorani prirediti **veliko razprodajo.** Ker ni bila dosedaj kupčija z zimskim blagom in drugimi moškimi opravami tako živahna, — ker imamo prodajalno napolnjeno s tem blagom, — in ker mora biti kupljeno blago do 1. januarja plačano, zato smo cene na vsem znižali.

Znižane cene pri suknjah in oblekah:

Stara cena:	Sedanja:	Stara cena:	Sedanja:
$10.00	$ 6.75	20.00	13.85
12.50	8.15	22.50	14.85
15.00	10.00	25.00	16.85
18.00	12.00	27.50	18.45

Gorke volnene jopiče (Sweaters):

Stara cena:	Sedanji:	Stara cena:	Sedanji:
$1.00	$0.85	2.50	1.95
1.25	0.95	3.00	2.35
1.50	1.20	3.50	2.85
1.75	1.45	4.00	3.15
2.00	1.65	5.00	3.85

Srajce za delo ali praznike:
(tudi volnene)

Stara cena:	Sedanji:	Stara cena:	Sedanji:
$0.50	$0.40	1.75	1.35
0.75	0.55	2.00	1.65
1.00	0.85	2.50	1.95
1.25	0.95	3.00	2.35
1.50	1.20	3.50	2.85

V razprodaji imamo tudi prav lepe **klobuke in kape.** Pomnite, da je sedaj samo v naši prodajalni **predbožična razprodaja** in nikjer drugje.

Ako si boste ogledali sedaj raznovrstno zalogo v naši trgovini, Vam ne bode žal. Ker so baš sedaj cene tako nizke, si boste gotovo pri nas kaj izbrali in kupili, kar bode gotovo Vam v prid.

SVOJI K SVOJIM!

Za obilen posest in naklonjenost se toplo priporoča slovenska ali domača tvrdka:

PATLOGAR & THOMAS

133 SO. UNION AVE. in D. ST., PUEBLO, COLO.

DVA SALUNA
se oddasta v najem

z novim letom, in sicer na voglu Jackson in Indiana Sts., ter na 209 Indiana Str. v Jolietu, Ill. Obe gostilni sta samo en blok od slovenske cerkve in poznane v tej naselbini za najstarejše in najboljše.

Vprašajte osebno pred 1. decembrom po 6 uri zvečer pri

Jos. Stukel,
209 Indiana St.
Joliet, Il.

IDEALNA LEGA ZA SLOVENSKO NASELBINO.

Potreba je le malo kapitala. — Lahki pogoji.

Zemljišče, katero lastuje Baldwin County Colonization družba, se nahaja v južnoiztočnem vogalu Baldwin okraja (County) v Alabami ob mehikanskem zalivu. Ta svet se prostira na planoti, ki je dobro z odtočnimi jarki preskrbljena. Zemljišče je tu zelo rodovitno, peščeno ilovičasto, vsled česar se isto lahko obdeluje. Pitna voda je tu zdrava, mehka in kristalna. V bližini se nahaja več krajev z znanimi trgovišči. Istotako so tukaj že cerkve, šole, trgovine, mlekarna, telefon, organizacije farmarjev in socialno življenje,— vse se nahaja že tukaj. Vaše pridelke, kakor: koruzo, oves, mrvo, bombaž, irski in sladak krompir, sladkorni trs, vse vrste sadja in in vretne zelenjadi, živino, prašiče in kurjad, lahko pošiljate po železnici ali po vodi v razna severna mesta. Iste lahko tudi peljete sami z vozom v Pensacolo, mesto z 30.000 prebivalci, ter stvari ondi prodate. Vrnete se lahko nazaj še isti dan. Tu raste vse, kar se potrebuje za udobno vsakdanje življenje, tako da se lahko ta kraj imenuje "Ameriški raj". Na zahtevo Vam dopošljem radevolje cirkularje in knjižice z opisom te naselbine in Vam dajem na pismena vprašanja potrebna pojasnila.

MATH CESAR,
1900 West 22. Street,
(Adv) Chicago, Ill.

SLOVENCI .POZOR!

Predno pritisne zima in mraz, Vam je še dana prilika kupiti si svoj dom v bližini slovenske cerkve v Chicagu. Imamo še naprodaj par hiš, ki morajo biti prodane pred zimo, zaradi tega, ker so gospodarji teh hiš že kupili, ali pa nameravajo kupiti v drugi okolici. Sedaj je torej čas kupiti te hiše za gotovino ali na tako nizke obroke, skoraj kakor bi plačevali rent, in Vas zagotavljamo, da bodete zadovoljni, ako kupite od nas. Lahko vprašate druge, ki so že od nas kupili hiše, če so zadovoljni ali ne?

Dalje Vam še naznanjam, da izdelujemo vsa v notarsko stroko spadajoča dela, pregledujemo vse gospodarske listine (Deeds in Abstracts) in zavarujemo Vaše posestvo proti ognju. Vsak nasvet je brezplačen.

Slovencem se priporoča,
Frank Kosmach
z Emil A. Basener.
2116 W. 22nd Street,
Chicago, Ill.
Telephone Canal 2138.

PETER CULIG
JAVNI NOTAR

1245 So. Santa Fé Avenue,
Pueblo, Colo

Izdeluje vsakovrstne pravovljavne listine, spadajoče v notarsko stroko za Združene države in staro domovino.

Imam v zalogi

MOHORJEVE KNJIGE

za leto 1916.

Izšlo je šestero knjig in sicer:

1. **Koledar za leto 1916.**
2. **Mesija,** 2. zvezek.
3. **Zgodovina** c. in kr. pešpolka št. 17.
4. **Zgodovina slovenskega naroda,** 5. zvezek.
5. **Slovenske Večernice,** 69 zv.
6. **Trojka,** povest, namesto molitvenika.

En iztis knjig po pošti stane $1.50 za naročnike v Pittsburgu, Clevelandu in Chicagu pa samo $1.30 ker v teh mestih imam zalogo. Sprejemam tudi udnino za prihodnje leto, ki znaša samo jeden dolar.

ALOIS SKULJ,

P. O. Box 1402, New York City, N. Y.
(11.10—12.29. 15.)

Barbara Stajdohar

807 Chicago St., Joliet, Ill.
(blizu slovenske cerkve)

se priporoča Slovenkam in Hrvaticam za izdelovanje **kit.** Iste delam iz česanih ali izpadlih las. Dalje izdelujem iz las ženske in **moške verižice za ure, prstane razne cvetlice in druge okraske,** primerne za božična darila. **Rojaki, podpirajte rojakinjo!**

(Adv. 11. 17. 15. — 2. 17. 16.)

Dr. Martin J. Ivec
Slovenski zdravnik

Physician-Surgeon

Vrhovni zdravnik K. S. K. J.

900 N. Chicago St.
Corner Clay St.,
JOLIET, ILL.

Urad zraven slov. cerkve.

Uradne ure: 10—12; 2—4; 7—8.
Chicago telefon: 4295.
Dom 2192 L.

Frank Petkovšek

720 Market Street
WAUKEGAN, ILLINOIS.

Zastopnik raznih parobrodnih druž. Pošilja denarje v staro domovino in opravlja notarske posle.

Se toplo priporoča Slovencem v Waukegan in okolici.

TEL.: CANAL 6027.

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA MLEKARNA

F. GRILL'S DAIRY

1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Pozor gospodinje! Ako rabite pri gospodinjstvu sveže mleko, dobro sladko, ali kislo smetano, (Cream) ali okusno, **doma narejeno maslo,** (Butter) oglasite v moji mlekarni.

Jaz prodajem mleko, ki je pasterilizirano; dobivam ga naravnost od farmerjev. Mleko je preje natančno preskušeno in pregledano od Mestnega zdravstvenega urada (Health Department) predno gre iz mlekarne; torej garantiram ali jamčim, da je naravno. Mleko take vrste je posebno priporočati otrokom rejencem.

Mleko razvažam po hišah točno vsak dan o pravem času.

Za obilna naročila se toplo priporočam:

FRANK GRILL.
slovensko-hrvatski mlekar

Telefon: 617 R.

LOUIS M. PTAK

oblastv. potrjeni
POGREBNIK

210 St. Marks Street
PERU, ILL.

Se toplo priporoča rojakom Slovencem v Peru, La Salle, Oglesby in Depue, Ill., za oskrbo pogrebov. Jaz sem rodom Ceh in sem edini pogrebnik v tem kraju ter okolici, ki je tudi član K. S. K. J. Na razpolago imam vedno ambulančni voz, ter kočije za razne prilike: poroke, krstije, itd. Člani podpirajte člane!

Važen nasvet

Ako ste v zadregi, da morda potrebujete

ODVETNIKA ALI ZAGOVORNIKA

obrnite se za zaupno na:

August W. Kerr-a

ki Vam bode stal na strani in pripomogel do Vaših pravic. Ta odvetnik je prijatelj delavcev, ker je vrhovni svetovalec in odvetnik velike unije

United Mine Workers of America,
District 12.

Osobito se priporoča delavcem v odškodninskih tožbah. Njegov naslov je:

A. W. KERR,

ROOM 810-811
FERGUSON BUILDING

Springfield, Illinois.